

• Примена њројиса – судска њракса •

ПРАВНА СХВАТАЊА И ИЗВОДИ ИЗ ПРЕСУДА ВРХОВНОГ СУДА СРБИЈЕ И УПРАВНОГ СУДА

ИЗБОРИ ЗА НАРОДНЕ ПОСЛАНИКЕ
ИЗБОРИ ЗА ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ

Приредила
Тамара Стојчевић

ПРАВНА СХВАТАЊА И ИЗВОДИ ИЗ ПРЕСУДА
ВРХОВНОГ СУДА СРБИЈЕ И УПРАВНОГ СУДА

*Избори за народне њосланике
Избори за њредседника Републике*

Приредила
Тамара Стојчевић

ПРАВНА БИБЛИОТЕКА

Едиција
Примена прописа – Судска пракса

Уредник
Мијодраг Радојевић

Главни и одговорни уредник
Др Јелена Триван

ПРАВНА СХВАТАЊА
И ИЗВОДИ ИЗ ПРЕСУДА
ВРХОВНОГ СУДА СРБИЈЕ
И УПРАВНОГ СУДА

*Избори за народне посланике
Избори за председника Републике*

*Приредила
Тамара Стојчевић*

САДРЖАЈ

<i>Найомена њриређивача</i>	9
-----------------------------------	---

ДЕО ПРВИ:

ПРАВНИ СТАВОВИ И СХВАТАЊА ВРХОВНОГ СУДА СРБИЈЕ И УПРАВНОГ СУДА

Коалициони споразум – потписници	13
Недостављање довољног броја потписа бирача	13
Бирачки списак	13
Дозвољеност приговора	14
Рок за подношење приговора	14
Овлашћење за подношење приговора	15
Идентитет бирача	15
Поништавање избора по службеној дужности	15
Одлучивање по приговору	16
Ванредна правна средства	16

ДЕО ДРУГИ:

ИЗВОДИ ИЗ ПРЕСУДА ВРХОВНОГ СУДА СРБИЈЕ И УПРАВНОГ СУДА

I. ЈЕДИНСТВЕНИ БИРАЧКИ СПИСАК

1. Надлежност Републичке изборне комисије да одлучује о приговору који се односи на бирачки списак	19
2. Употреба писма у изводима из бирачког списка	22
3. Републичка изборна комисија не може да мења број бирача због наводних нетачних података у бирачким списковима	23
4. Број бирача уписаних у бирачки списак	27
5. Оцењивање квалитета извода из бирачког списка	30

II. ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА

ИЗБОРНА КОМИСИЈА

1. Проширени састав изборне комисије – када престаје надлежност? – моменат завршетка избора.32
2. Доношење одлука у Републичкој изборној комисији34

БИРАЧКИ ОДБОР

1. Политичка партија, чланица коалиције, предлаже свог кандидата за члана бирачког одбора у оквиру коалиције . .37
2. Непрописно састављен бирачки одбор.39
3. Непрописан састав бирачког одбора није последица радњи или пропуштања бирачког одбора.41
4. Непрописан састав бирачког одбора не може се оспоравати у фази гласања на бирачком месту на дан одржавања избора42

ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ

ПОНОВЉЕНОГ ГЛАСАЊА43

НАДЗОРНИ ОДБОР44

III. ИЗБОРНЕ ЛИСТЕ – ПРЕДЛАГАЊЕ КАНДИДАТА

1. Потписи бирача46
2. Конституисање (настанак) групе грађана.50
3. Назив изборне листе групе грађана51
4. Разлози оспоравања „збирне“ листе кандидата53
5. Збирна изборна листа мора се прогласити у законском року.61
6. Рок за подношење приговора на радњу проглашења збирне изборне листе.62
7. Активна легитимација лица које подноси кандидатуру65
8. Овлашћење лица подносиоца предлога кандидата за председника Републике66

9. Утврђивање положаја политичке странке националне мањине	69
10. Могућност одбијања неуредног предлога кандидата за председника Републике	71
11. Могућност провере веродостојности потписа подршке бирача	73

IV. ЗАШТИТА ИЗБОРНОГ ПРАВА

ПРИГОВОР

1. Ко је овлашћен да поднесе приговор или жалбу у име подносиоца изборне листе	74
2. Рок за подношење приговора	76
3. Процесни, а не материјално-правни смисао одредбе члана 96. Закона о избору народних посланика (рок у коме Републичка изборна комисија мора донети решење по приговору)	78
4. Решење изборне комисије доноси се у писменој форми	79
5. Право подношења приговора на одлуку или радњу изборне комисије	82
6. Рачунање рокова за подношење приговора	85
7. Недозвољеност приговора (посебне жалбе) против закључка о отклањању недостатака изборне листе	88
8. Неправилности у спровођењу избора на које није указано у записницима о раду бирачких одбора	92
9. Неправилности у спровођењу избора за које нису прописане правне последице	93
10. Правна природа приговора на неправилности у поступању средстава јавног информисања у току изборног поступка	95
11. Финансирање политичких странака у изборној кампањи није основ за подношење приговора	97
12. Границе овлашћења Републичке изборне комисије	98

13. Примена начела официјелности у изборном поступку	99
14. Утврђивање чињеничног стања у поступку по приговору пред Републичком изборном комисијом	102
15. Провера да ли је бирач већ гласао	104
16. Да ли се примедбе у записнику о раду бирачког одбора морају сматрају приговорима?	105
17. Потребан број гласова да би се приговор сматрао одбијеним	106
18. Пропуштање других органа да изврше законске обавезе	107
19. Решавање по приговору и у случају ненадлежности за мериторно одлучивање.	109
20. Последице чињенице да је Републичка изборна комисија одбила приговор као неоснован, уместо да га одбаци као неблаговремен или недопуштен	112

ИЗБОРНА ЖАЛБА

1. Дозвољеност изборне жалбе	114
2. Обавезујући карактер правног схватања суда изнетог у пресуди и последице непоступања	116
3. У изборном поступку нема ванредних правних средстава, па ни понављања поступка	119
4. Спор пуне јурисдикције	120

V. РЕЗУЛТАТИ ИЗБОРА

1. Утврђивање и објављивање резултата избора	123
2. Разлози за оспоравање извештаја о резултатима избора.	126

НАПОМЕНА ПРИРЕЂИВАЧА

Збирка правних ставова и схватања, као и пресуда Врховног суда Србије и Управног суда односи се на судску заштиту изборног права, а обухвата судску праксу у изборном поступку за период од парламентарних избора одржаних 23. децембра 2000. године до председничких избора одржаних 2. априла 2017. године.

Закон о избору народних посланика, који је основни закон који регулише изборе, донет је у октобру 2000. године, непосредно пре одржавања избора за народне посланике Народне скупштине Републике Србије у децембру исте године. У периоду од 17 година, сам Закон о избору народних посланика није претрпео битне промене, изузев оних који се односе на доношење других закона којима се регулишу одређена питања која су важна за спровођење избора, као што су на пример: бирачки списак регулисан Законом о јединственом бирачком списку из 2009. године, надлежност за изборне спорове прелази са Врховног суда на Управни суд што је предвиђено Законом о уређењу судова из 2008.године, изборна кампања регулисана је Законом о електронским медијима и Законом о јавном информисању и медијима, оба из 2014. године, итд. Последња измена Закона о избору народних посланика је из фебруара 2020. године којом је смањен изборни цензус са 5% на 3%, повећано учешће мање заступљеног пола на листама са 30% на 40% и предвиђен начин стицања својства политичке странке националне мањине.

Збирка обухвата пресуде Врховног суда Србије који је био надлежан за изборне спорове до 2011. године и пресуде Управног суда који од те године добија надлежност за решавања у изборним споровима.

Збирка на одређен начин и колико је то могуће прати систематику Закона о избору народних посланика, тако да су прво дате пресуде које се односе на јединствени бирачки списак, затим оне које се односе на органе за спровођење избора, подношење листе кандидата, односно изборне листе, поступак заштите изборног права и, на крају, утврђивање резултата избора.

У првом делу збирке дата су правна схватања и ставови Врховног суда Србије и Управног суда заузети на седницама свих судија Управног суда, односно на седницама Управног одељења Врховног суда Србије. У складу са надлежношћу Управног суда, односно Врховног суда Србије, када постоје изражене разлике у судској пракси, судска одељења односно, све судије заједнички заузимају и објављују правна схватања, ставове и закључке, која обавезују све поступајуће судије и Републичку изборну комисију.

У Другом делу збирке дате су пресуде Врховног суда Србије и Управног суда донете у одређеним изборним споровима. Треба имати у виду да ове пресуде, односно изводи из ових пресуда не представљају тзв. „судске сентенце“ које може дати само суд који их је донео. Правни ставови у овим пресудама обавезивали су Републичку изборну комисију у конкретном поступању у складу са Законом о управним споровима, али не обавезују за будућност ни суд ни Републичку изборну комисију. У том смислу Други део збирке представља својеврсну помоћ свим учесницима у изборима ради избегавања поступања које по мишљењу судова представља кршење изборног права.

Део први
ПРАВНИ СТАВОВИ
И СХВАТАЊА ВРХОВНОГ СУДА
СРБИЈЕ И УПРАВНОГ СУДА

КОАЛИЦИОНИ СПОРАЗУМ – ПОТПИСНИЦИ –

Изборна комисија није овлашћена да цени да ли су лица која су у име регистрованих политичких странака потписала коалициони споразум и чији су потписи оверени од стране надлежног органа, била овлашћена за потписивање коалиционог споразума.

(Правни сџав ујврђен на седници свих судија Ујравној суда одржаној 7. айрила 2016. јодине)

НЕДОСТАВЉАЊЕ ДОВОЉНОГ БРОЈА ПОТПИСА БИРАЧА

Изборна листа уз коју је достављено мање потписа бирача који су подржали одређену изборну листу од прописаног броја потписа бирача, садржи недостатак који је сметња за проглашење изборне листе у складу са изборним прописима, па је изборна комисија дужна да, у прописаном року од пријема изборне листе, закључком наложи подносиоцу изборне листе да у прописаном року овај недостатак отклони.

(Правни сџав ујврђен на седници свих судија Ујравној суда одржаној 29. фебруара 2016. јодине)

БИРАЧКИ СПИСАК

Републичка изборна комисија утврђује укупан број бирача у Републици Србији само на основу збира података о броју бирача из решења о закључењу бирачких спискова општинских органа управе и није овлашћена да врши било какве измене у бирачким списковима мимо случајева прописаних чланом 22. став 1. Закона о избору народних посланика.

(Правно схваћање ујврђено на седници Ујравној одељења Врховној суда Србије од 10. децембра 2002. јодине)

ДОЗВОЉЕНОСТ ПРИГОВОРА

Против закључка изборне комисије којим се налаже отклањање недостатака у поступку проглашења изборне листе и указује на радње које подносилац листе треба да обави ради отклањања недостатака изборне листе, не може се поднети посебан приговор.

(Правни сџав ујврђен на седници свих судија Ујравној суда одржаној 31. марта 2016. године)

Листа кандидата за председника Републике може се опоравати само у погледу правилности примене члана 5в и 5г Закона о избору председника Републике, а не из разлога који су могли бити истицани у поступку кандидатуре која је у међувремену постала правноснажна, јер би то представљало понављање поступка по тако утврђеној кандидатури код Републичке изборне комисије, које није допуштено правно средство у изборном поступку, с обзиром на његову хитност и правну природу, ни Законом о избору председника Републике, а ни Законом о избору народних посланика.

(Правно схваћање ујврђено на седници Ујравној одељења Врховној суда Србије од 18. септембра 2002. године)

РОК ЗА ПОДНОШЕЊЕ ПРИГОВОРА

Рок од 48 часова у коме Републичка изборна комисија доноси решења по приговору у смислу члана 9б. став 1. Закона о избору народних посланика подразумева доношење одлуке по приговору, израду писменог отправака решења и доставу решења подносиоцу приговора.

(Правно схваћање ујврђено на седници Ујравној одељења Врховној суда Србије од 17. септембра 2002. године)

Рок од 24 часа за подношење приговора из члана 52. став 2. Закона о локалним изборима почиње да тече након

календарског истека дана у коме је донета одлука, односно извршена радња или учињен пропуст.

(Правни сџав уџврђен на седници свих судија Уџравној суда, 29. фебруара 2016. ѓодине)

Рокови за вршење увида у изборне листе и документацију и изборни материјал (члан 26. став 4. и члан 32. Закона о локалним изборима) без утицаја су на почетак рачунања рока за подношење приговора на донету одлуку, извршену радњу или учињени пропуст у изборном поступку.

(Правни сџав уџврђен на седници свих судија Уџравној суда одржаној 29. фебруара 2016. ѓодине)

ОВЛАШЋЕЊЕ ЗА ПОДНОШЕЊЕ ПРИГОВОРА

Сваки подносилац предлога кандидата за председника Републике овлашћен је на подношење приговора на објављену листу кандидата, а не само подносилац предлога кандидата чија је кандидатура правноснажно утврђена.

(Правно схваџање уџврђено на седници Уџравној одељења Врховној суда Србије од 17. септембра 2002. ѓодине)

ИДЕНТИТЕТ БИРАЧА

Идентитет бирача у изборном поступку доказује се личноm картом или другом, изборним прописима прописаном исправом, која је важећа у складу са законима о издавању, коришћењу и важењу идентификационих исправа.

(Правни сџав уџврђен на седници свих судија Уџравној суда, 29. фебруара 2016. ѓодине)

ПОНИШТАВАЊЕ ИЗБОРА ПО СЛУЖБЕНОЈ ДУЖНОСТИ

Републичка изборна комисија није овлашћена да без приговора, по службеној дужности, поништава изборе на поједином бирачком месту.

(Правно схваџање уџврђено на седници Уџравној одељења Врховној суда Србије од 29. јануара 2007. ѓодине)

ОДЛУЧИВАЊЕ ПО ПРИГОВОРУ

Ако за усвајање предлога одлуке Републичке изборне комисије није гласао довољан број чланова предвиђен чланом 16. став 2. Пословника Републичке изборне комисије, сматра се да је предлог одбијен.

(Правно схваћање утврђено на седници Ујравној одељења Врховној суда Србије од 17. септембра 2002. године)

ВАНРЕДНА ПРАВНА СРЕДСТВА

У изборном поступку нема сходне примене одредаба Закона о општем управном поступку, којима су прописана ванредна правна средства у управном поступку.

(Правни став утврђен на седници свих судија Ујравној суда одржаној 29. фебруара 2016. године)

Део други
ИЗВОДИ ИЗ ПРЕСУДА ВРХОВНОГ
И УПРАВНОГ СУДА

I. ЈЕДИНСТВЕНИ БИРАЧКИ СПИСАК

1. Надлежност Републичке изборне комисије да одлучује о приговору који се односи на бирачки списак

Одредбом члана 95. став 1. Закона о избору народних посланика прописано је да сваки бирач, кандидат и подносилац изборне листе има право да поднесе приговор Републичкој изборној комисији због повреде изборног права у току избора или неправилности у погледу предлагања кандидата, односно избора. У спорном случају, жалилац је поднео приговор у смислу одредбе члана 95. став 1, те је Републичка изборна комисија надлежна да одлучује по том приговору и да у смислу одредбе чл. 95. и 96. Закона о избору народних посланика донесе одговарајућу одлуку о основаности или неоснованости приговора. Зато је у поновном поступку потребно да Републичка изборна комисија, као надлежни орган у поступку заштите изборног права, оцени наводе приговора који се односе на непостојање бирачког списка, неажурност бирачког списка и неадекватан упис бирача у бирачки списак.

Из образложења њресуде:

„Врховни суд Србије пре свега налази да је диспозитив оспореног решења нејасан, неодређен, противречан сам себи и разлозима датим у образложењу, чиме су битно повређене одредбе члана 198. ст. 1. и 2. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, број 33/97).

Републичка изборна комисија у образложењу оспореног решења наводи да одбацује приговор жалиоца због ненадлежности у делу који се односи на упис и ажурирање бирачких

спискова, јер се према члану 12. Закона о избору народних посланика, води општи бирачки списак по општинама као део јединственог повезаног система. Наводи да вођење бирачког списка није у надлежности Републичке изборне комисије већ општинске управе, а прописивање начина ажурирања бирачких спискова је у надлежности министра за послове управе.

Врховни суд Србије сматра да је неправилно оспорено решење у ставу 1. диспозитива. Ово стога, што је одредбом члана 95. став 1. Закона о избору народних посланика прописано да сваки бирач, кандидат и подносилац изборне листе има право да поднесе приговор Републичкој изборној комисији због повреде изборног права у току избора или неправилности у погледу предлагања кандидата, односно избора. У спорном случају, жалилац је поднео приговор у смислу одредбе члана 95. став 1. те је Републичка изборна комисија надлежна да одлучује по том приговору и да у смислу одредбе чл. 95. и 96. Закона о избору народних посланика донесе одговарајућу одлуку о основаности или неоснованости приговора. Зато је у поновном поступку потребно да Републичка изборна комисија, као надлежни орган у поступку заштите изборног права, оцени наводе приговора који се односе на непостојање бирачког списка, неажурност бирачког списка и неадекватан упис бирача у бирачки списак.

Поред тога, у ставу 2. диспозитива оспореног решења наводи се да се приговор одбија као неоснован у делу којим је жалилац тражио поништавање избора 'због неправилности у поступку избора и проглашења кандидата'.

Законитост оспореног решења у ставу 2. диспозитива не може се испитати, јер у образложењу решења нису дати разлози о свим одлучним чињеницама који би упућивали на решење какво је дато у диспозитиву, те нису оцењени сви наводи приговора који могу бити од значаја за доношење одлуке у овој правној ствари. На тај начин, Републичка изборна комисија, приликом доношења оспореног решења, повредила је правила поступка предвиђена чланом 199. став 2. и чланом 235. став 2. Закона о општем управном поступку, чије се одредбе сходно

примењују у поступку по приговорима на основу одредбе члана 22. Пословника Републичке изборне комисије („Службени гласник РС“, број 33/02).

Оцењујући наводе приговора који се односе на рад Надзорног одбора, Републичка изборна комисија констатовала је да је по завршетку избора за народне посланика Народне скупштине Републике Србије, одржаних у 2000. години, овај одбор престао са радом, а да при томе није навела на основу чега је утврђена ова чињеница, па је у поновном поступку овај недостатак потребно отклонити.

У образложењу оспореног решења наводи се да је Републичка изборна комисија објавила резултате гласања – избора на основу одредаба чл. 85. и 86. Закона о избору народних посланика. Међутим, оспореним решењем нису оцењени наводи приговора који се односе на извештај о утврђивању резултата гласања и постојању услова да се резултати гласања утврде. Стога је неопходно да у поновном поступку буду посебно цењени наводи приговора који се односе на то да Републичка комисија није могла донети извештај о утврђивању резултата гласања пре него што је одлучила о свим приговорима на рад бирачких одбора, да није могла утврђивати резултате гласања већ само резултате избора, као и да то није могла учинити у форми извештаја. Такође ће се оценити и навод да је одлука о понављању гласања за избор председника Републике донета пре извештаја о резултатима гласања.

По налажењу овог суда, правилан је закључак Републичке изборне комисије да је приговор жалиоца неоснован у делу који се односи на проглашење кандидата и Листе кандидата, који су већ били предмет оцене у ранијим одлукама Врховног суда Србије.

Републичка изборна комисија правилно је оценила и наводе приговора који се односе на законитост тачке 5. Одлуке о понављању гласања за избор председника Републике и за то дала правилне и ваљане разлоге које у свему прихвата и овај суд.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
5. октобра 2002. године, Уж. 91/02*

2. Употреба писма у изводима из бирачког списка

Некоришћење ћириличног писма у изводима из бирачког списка не представља повреду изборног права из члана 9. Закона о избору народних посланика, чија је заштита обезбеђена пред Републичком изборном комисијом.

Из образложења пресуде:

„Правилно је одлучила Република изборна комисија када је одбила приговор жалиоца изјављен због повреде изборног права, полазећи од тога да бирачки списак, као јавну исправу, води и ажурира орган општинске управе, да начин ажурирања и надзор над спровођењем одредаба Закона о избору народних посланика, које се односе на бирачки списак, прописује односно врши Министарство надлежно за послове управе и да Републичка изборна комисија није надлежна да утврђује и оцењује недостатке у овереним изводима из бирачког списка након доношења решења о закључењу бирачког списка.

Наиме, евентуалне неправилности у погледу коришћења писма у изводима из бирачког списка не представљају повреду изборног права чија је заштита обезбеђена пред Републичком изборном комисијом. Овакав закључак произлази из одредаба главе III – БИРАЧКИ СПИСКОВИ – Закона о избору народних посланика, члана 1. до 5. Упутства за спровођење Закона о избору председника Републике („Службени гласник РС“, бр. 118/07) и Упутства о начину ажурирања бирачких спискова („Службени гласник РС“, бр. 42/00 и 118/03).

Како су одредбом члана 34. Закона о избору народних посланика, прописани послови које обавља Републичка изборна комисија у изборном поступку, правилно је ова Комисија закључила да нема овлашћења за предузимање мера за отклањање недостатака у погледу писма у бирачким списковима, па су без утицаја на другачију одлуку Суда наводи жалбе који се односе на повреду Устава.

Према одредби члана 22. Закона о службеној употреби језика и писма („Службени гласник РС“, бр. 45/91...101/05)

надзор над спровођењем одредаба овог Закона врше, у оквиру свог делокруга, министарства надлежна за послове у области управе, саобраћаја, урбанизма и стамбено – комуналних послова, просвете, културе и здравства. И из наведене законске одредбе, такође, произлази да некоришћење ћириличног писма у изводима из бирачког списка, на шта се приговором указује, не представља повреду изборног права из члана 9. Закона о избору народних посланика, које право Републичка изборна комисија обезбеђује на основу овлашћења из члана 7. наведеног Закона, а у оквиру своје надлежности.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
12. фебруара 2008. године, Уж. 19/08*

3. Републичка изборна комисија не може да мења број бирача због наводних нетачних података у бирачким списковима

Чак и када би се подаци о бирачима који су, по мишљењу жалиоца, нерегуларно уписани у бирачки списак због погрешног матичног броја могли прихватити као веродостојни, суд сматра да Републичка изборна комисија не би била овлашћена да смањи утврђени укупни и коначни број бирача, због тога што постоје правноснажна решења надлежних општинских органа управе о закључењу бирачких спискова у која су унети подаци о броју бирача на свакој појединој општини, а које Републичка изборна комисија није надлежна да измени. Републичка изборна комисија није овлашћена ни за брисање, допуне или исправке у бирачком списку, осим на основу одлуке надлежног општинског суда у ванпарничном поступку, како је то прописано чланом 22. став 1. Закона о избору народних посланика.

Неосновано се у жалби указује на то да је ожалбено решење противречно. Закључак Републичке изборне комисије да кориговање укупног броја бирача може вршити само на основу појединачних судских решења, не значи да се против решења о утврђивању укупног и коначног броја бирача не

може изјавити приговор у смислу члана 95. Закона о избору народних посланика, односно да Републичка изборна комисија није надлежна да о њему одлучује.

Републичка изборна комисија није овлашћена да врши измену података о бирачима у бирачком списку закљученом решењем надлежног управног органа, осим на основу одлука суда донетих у ванпарничном поступку, нити је надлежна да противно подацима о броју бирача из решења о закључењу бирачког списка умањује тај број, а самим тим и укупан и коначан број бирача у Републици Србији.

Из образложења њресуде:

„Из списка произлази да је поднетим приговором жалилац тражио да Републичка изборна комисија преиспита своје решење од 5. децембра 2002. године, којим је утврдила коначан број бирача у Републици Србији, да правилно утврди чињенично стање и донесе ново решење којим утврђује да је коначан број бирача у Републици Србији 6.073.054.

По налажењу Врховног суда Србије, правилно је поступила Републичка изборна комисија када је оспореним решењем одбила наведени приговор као неоснован.

Наиме, на основу стања у списима види се да су општински органи управе, као органи који воде бирачке спискове по општинама, у складу са одредбама члана 20. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 30/2000), који се сходно примењује и на избор председника Републике на основу члана 1. Закона о избору председника Републике („Службени гласник РС“, бр. 1/90, 79/92 и 73/02), те члана 12. Упутства о ажурирању бирачких спискова („Службени гласник РС“, број 42/2000), Републичкој изборној комисији доставили решење о закључењу бирачких спискова, на основу којих је она својим решењем 02 број 013-1775/02 од 24. новембра 2002. године утврдила укупан број бирача у Републици Србији који износи 6.525.660. Неспорно је да на ово решење није било приговора.

На основу одредаба члана 34. став 1. тачка 18. и члана 22. став 2. Закона о избору народних посланика, Републичка изборна комисија је по закључењу бирачког списка, а након утврђивања укупног броја бирача, на основу одлука судова донетих у ванпарничном поступку уписала бираче у бирачки списак и дана 5. децембра 2002. године донела решење 02 број 013-2075/02 којим је утврдила коначан број бирача у Републици Србији од 6.525.760.

Врховни суд Србије налази да је приликом објављивања коначног броја бирача у Републици Србији, Републичка изборна комисија у свему поступила у складу са одредбама закона. Подносилац жалбе ни у жалби, а ни у поднетом приговору није указивао на то да је Републичка изборна комисија предузимајући ове изборне радње на било који начин прекршила закон. Жалилац није оспоравао ни разлику између утврђеног коначног броја бирача и укупног броја бирача, односно накнадне уписе у бирачки списак које је Републичка изборна комисија извршила на основу решења судова донетих у ванпарничном поступку.

Поднетим приговором и жалбом оспорава се у суштини укупан број бирача и то углавном због грешака у њиховом јединственом матичном броју, те због тога захтева да Републичка изборна комисија правилно утврди чињенично стање и донесе ново решење којим ће утврдити да је коначан број бирача у Републици Србији 6.073.054, при чему се не захтева да умањени број бирача од 452.706 у односу на онај који је својим решењем од 5. децембра 2002. године утврдила Републичка изборна комисија буде брисан из бирачког списка.

Овакав захтев жалиоца је, по мишљењу овога суда, у оспореном решењу правилно оцењен као неоснован. Републичка изборна комисија у складу са чл. 20. и 21. Закона о избору народних посланика мора утврдити укупан број бирача само на основу збира података из решења о закључењу бирачких спискова општинских органа управе, која према стању у списима нико није оспоравао. Коначан број бирача у складу са чланом 22. истог закона РИК објављује најкасније 48 часова пре дана одређеног за одржавање избора увећањем утврђеног укупног броја бирача за број накнадно уписаних бирача на основу одлука

надлежних судова, које упише и њихов број жалилац не оспорава. Чак и када би се подаци о бирачима који су, по мишљењу жалиоца, нерегуларно уписани у бирачки списак због погрешног матичног броја могли прихватити као веродостојни, суд сматра да Републичка изборна комисија не би била овлашћена да смањи утврђени укупни и коначни број бирача, због тога што постоје правноснажна решења надлежних општинских органа управе о закључењу бирачких спискова у која су унети подаци о броју бирача на свакој појединој општини, а које Републичка изборна комисија није надлежна да измени. Републичка изборна комисија није овлашћена ни за брисање, допуне или исправке у бирачком списку, осим на основу одлуке надлежног општинског суда у ванпарничном поступку, како је то прописано чланом 22. став 1. Закона о избору народних посланика.

Како се наводима приговора и жалбе не оспоравају било какви пропусти Републичке изборне комисије везани за њена законска овлашћења и дужности, већ се њима уствари указује на нетачне податке у бирачком списку за поједине бираче који могу бити само последица пропуста општинских органа управе надлежних за вођење бирачког списка, а за чији рад Републичка изборна комисија није одговорна ни по основу пропуштеног службеног надзора, јер није овлашћена да такав надзор врши, Врховни суд Србије налази да су неосновани наводи жалиоца да је ожалбеним решењем повређен закон на његову штету.

Према члану 12. став 1. Закона о избору народних посланика, општинска управа врши измене у бирачком списку као поверени посао, а надзор над спровођењем одредаба овог закона које се односе на бирачке спискове према члану 23. став 4. истог закона врши министарство надлежно за послове управе. Овај надзор је министарство било дужно да изврши најкасније 20 дана пре дана одржавања избора. За недостатке у бирачком списку који су и након извршеног надзора евентуално остали не може бити одговорна Републичка изборна комисија, већ само Законом о избору народних посланика одређен орган управе који води бирачке спискове, односно орган који врши надзор над спровођењем одредаба овог закона које се односе на бирачке спискове.

Неосновано се у жалби указује на то да је ожалбено решење противречно. Закључак Републичке изборне комисије да кориговање укупног броја бирача може вршити само на основу појединачних судских решења, не значи да се против решења о утврђивању укупног и коначног броја бирача не може изјавити приговор у смислу члана 95. Закона о избору народних посланика, односно да Републичка изборна комисија није надлежна да о њему одлучује.

У поднетој жалби, по налажењу суда, се неправилно поистовећује радња Републичке изборне комисије о провери валидности изјава бирача којима се подржава предлог кандидата за председника Републике Србије са могућношћу Републичке изборне комисије да проверава тачност података о бирачима уписаним у бирачки списак. Републичка изборна комисија је, на основу члана 46. у вези члана 43. Закона о избору народних посланика, дужна да утврди да ли поднети предлог кандидата за председника Републике испуњава законом прописане услове за његово проглашење, укључујући и могућност да наложи отклањање недостатака у изјавама бирача који подржавају такав предлог. За разлику од тога, Републичка изборна комисија није овлашћена да врши измену података о бирачима у бирачком списку закљученом решењем надлежног управног органа, осим на основу одлука суда донетих у ванпарничном поступку, нити је надлежна да противно подацима о броју бирача из решења о закључењу бирачког списка умањује тај број, а самим тим и укупан и коначан број бирача у Републици Србији.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
10. октобра 2002. године, Уж. 130/02*

4. Број бирача уписаних у бирачки списак

Податак о броју бирача уписаних у бирачки списак у извештају Републичке изборне комисије о укупним резултатима избора утврђује се на основу записника бирачких одбора о утврђивању резултата гласања са бирачких места,

а према изводима из бирачких спискова и мора одговарати броју бирача из решења о коначном броју бирача у Републици Србији, па се овај број бирача у извештају не може смањивати без одговарајућих измена у бирачким списковима и записницима о раду бирачких одбора, а самим тим ни у поступку утврђивања укупних резултата избора.

Из образложења њресуде:

„Сагласно одредбама чл. 74. до 78. Закона о избору народних посланика, по завршетку гласања, бирачки одбори приступају утврђивању резултата гласања на својим бирачким местима. Резултати гласања се уносе у записнике о раду бирачких одбора, који се израђују на прописаном обрасцу штампаном у шест примерака. Први примерак записника о раду бирачког одбора са изборним материјалом доставља се Републичкој изборној комисији без одлагања, а најдоцније у року од 18 часова од часа затварања бирачког места. У року од 96 часова од затварања бирачких места, Републичка изборна комисија, на основу података из примљених записника, утврђује: укупан број бирача уписаних у бирачки списак; број бирача који је гласао на бирачким местима; укупан број гласачких листића примљених на бирачким местима; укупан број неупотребљених гласачких листића; укупан број неважећих гласачких листића; укупан број важећих гласачких листића и број гласова датих за сваку изборну листу појединачно, односно за сваког кандидата на председничким изборима. Овако утврђени подаци се на основу чл. 85. и 86. истог закона објављују у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Према томе, Републичка изборна комисија податак о броју бирача у Републици Србији утврђује у извештају према изводима из бирачких спискова, а на основу записника бирачких одбора о утврђивању резултата гласања са бирачких места. Жалилац ни у поднетој жалби, а ни у приговору не оспорава податак наведен у извештају Републичке изборне комисије да, према изводима из бирачких спискова, има 6.525.760 уписаних

бирача, нити тражи интервенције у бирачком списку које би довеле до одузимања бирачког права уписаним бирачима. Жалилац не захтева ни да се у извештају измене подаци о броју бирача који су према изводима из бирачких спискова изашли на гласање (2.947.748) и броју бирача који су гласали (2.946.716).

Иако не оспорава податак у извештају да је према изводима из бирачких спискова у Републици Србији уписано 6.525.760 бирача, подносилац жалбе тражи да се овај податак измени тако што ће се заменити цифром од 5.690.207 бирача, као што захтева и да се измене проценти гласалих бирача, а да се не мењају подаци о броју бирача који су гласали. Међутим, Врховни суд Србије налази да је овакав захтев неоснован, јер се подаци о укупним резултатима избора наведени у извештају налазе не само у непосредној међусобној нумеричкој и процентној корелацији, већ морају одговарати и подацима о резултатима гласања утврђеним у свим записницима о раду бирачких одбора са бирачких места на којима је гласање обављено. Податак о броју бирача у Републици Србији у извештају се не може смањити уколико не дође до одговарајућих измена и у бирачким списковима, а смањивање укупног броја бирача за 835.553 лица, која су по мишљењу жалиоца нерегуларно уписана у бирачки списак, нужно би водила и ка смањењу броја гласова добијених на изборима, што подносилац жалбе не тражи. Сама чињеница да неко лице има у бирачком списку уписан нетачан матични број или други лични податак не значи и да том лицу уз одговарајуће исправе за личну идентификацију није било омогућено да гласа и да је гласало на председничким изборима одржаним 8. децембра 2002. године, па и за кандидата жалиоца. Спровођење нумеричке операције коју жалилац тражи у приговору и жалби, довело би до апсурдне чињеничне и правне ситуације да број гласова који су добили поједини кандидати, па и кандидат жалиоца садржи и гласове оних бирача који се не налазе у траженом броју од 5.690.207 бирача. Како се докази поднети уз жалбу односе на нетачно уписане податке о бирачима,

а жалилац при том не тражи интервенцију у бирачком списку и записницима о раду бирачких одбора у погледу ових података, то суд налази да ти докази не доводе у сумњу чињенично стање које је од значаја за правилну примену члана 85. Закона о избору народних посланика у овој правној ствари.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
16. децембра 2002. године, Уж. 132/02*

5. Оцењивање квалитета извода из бирачког списка

Републичка изборна комисија није надлежна да оцењује исправност података унетих у оверени извод из бирачког списка који јој је достављен након доношења решења о закључењу бирачког списка, нити да се упушта у оцену недостатака у тим изводима.

Из образложења пресуде:

„Према образложењу ожалбеног решења, Републичка изборна комисија као разлог за доношење решења од 06. 01. 2008. године којим се бришу три бирачка места у општини Гора, налази у констатованим битним недостацима у изводима из бирачких спискова који утичу на законитост целокупног изборног процеса, због чега је позивајући се на одредбе члана 38. Упутства за спровођење Закона о избору председника Републике, решењем од 06. 01. 2008. године изменила раније донето решење. Наведеном одредбом прописано је да ће се на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија, као делу Републике Србије, гласање обавити на појединим одређеним бирачким местима на којима су испуњени законски услови за спровођење избора и на којима су потпуно безбедни сви учесници у спровођењу избора и изборни материјал. Међутим, Републичка изборна комисија у образложењу ожалбеног решења не даје разлоге који упућују на то да на овим бирачким местима нису испуњени законски услови за спровођење избора, као и безбедносни услови за учеснике у спровођењу избора и изборни материјал, већ се само

позива на недостатке у изводима из бирачких спискова, чиме чини повреду правила поступања прописану одредбом члана 199. став 2. Закона о општем управном поступку.

Осим наведених пропуста, према правном схватању Врховног суда Србије, Републичка изборна комисија, као орган за спровођење избора, није надлежна да оцењује исправност података унетих у оверени извод из бирачког списка достављен Републичкој изборној комисији након доношења решења о закључењу бирачког списка. Овакво правно схватање произлази из одредби Закона о избору народних посланика, из главе III – БИРАЧКИ СПИСКОВИ, одбредби члана 34. истог Закона и одредби чл. 1.–5 – Упутства за спровођење Закона о избору председника Републике. Према наведеним одредбама бирачки списак је јавна исправа коју по службеној дужности води надлежни управни орган, а надзор над спровођењем одредаба Закона о избору народних посланика које се односе на бирачки списак врши министарство надлежно за послове управе. Републичка изборна комисија је према члану 22. Закона о избору народних посланика, надлежна да једино на основу судске одлуке донете у ванпарничном поступку изврши упис промене у изводе из бирачких спискова по заључењу бирачког списка. Са наведених разлога, незаконито је поступила Републичка изборна комисија када је решењем од 06. 01. 2008. године брисала три бирачка места у општини Гора на основу констатованих недостатака у достављеним изводима из бирачких спискова. Упуштајући се у оцену недостатака у изводима из бирачких спискова, за које не постоје ни докази у списима, Републичка изборна комисија је прекорачила границе овлашћења прописане Законом, погрешно се позивајући на одредбу члана 34. став 1. тачка 1. и 7. Закона о избору народних посланика, јер ова законска одредба не даје овлашћење Републичкој изборној комисији да врши надзор над спровођењем одредаба Закона о избору народних посланика које се односе на бирачке спискове.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
11. јануара 2008. године, Уж. 6/08*

II. ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА

ИЗБОРНА КОМИСИЈА

1. Проширени састав изборне комисије – када престаје надлежност? – моменат завршетка избора

1.1. Одредбом члана 29. став 2. Закона о избору народних посланика предвиђено је да органи за спровођење избора раде у проширеном саставу од дана утврђивања тог састава до завршетка избора, па је став Врховног суда Србије да се завршетком избора у смислу цитираног прописа сматра моменат када је Републичка изборна комисија утврдила резултате избора народних посланика Народне скупштине Републике Србије и ове резултате објавила у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Из образложења њресуде:

„Неосновано се у жалби жалиоца указује да је Изборна комисија, приликом доношења оспореног решења, учинила повреду правила поступања у поступку избора зато што је приликом одлучивања о приговору жалиоца одлуку донела у сталном саставу, без учешћа чланова Комисије у проширеном саставу. Наиме, одредбом члана 29. став 2. Закона о избору народних посланика предвиђено је да органи за спровођење избора раде у проширеном саставу од дана утврђивања тог састава до завршетка избора, па је став Врховног суда Србије да се завршетком избора у смислу цитираног прописа сматра моменат када је Републичка изборна комисија утврдила резултате избора народних посланика Народне скупштине Републике Србије и ове резултате објавила у „Службеном гласнику Републике Србије“,

па како су резултати утврђени 12. јануара 2001. године, а оспорено решење донето 14. јануара 2001. године, то неучествовање чланова Комисије у проширеном саставу приликом доношења оспореног решења не представља повреду правила поступања због које би оспорено решење било незаконито.

Неосновано се жалбом жалиоца указује на непостојање јединственог бирачког списка као разлог за поништај оспореног решења. Приговор ове врсте жалилац је изјавио и у поднетој жалби код овог суда ради поништаја решења Републичке изборне комисије 02 бр. 011-1028/00 од 29. децембра 2000. године, па је Врховни суд Србије поднету жалбу одбио пресудом овог суда Уж. 78/2000 од 31. децембра 2000. године. Како су и у том оспореном решењу и у пресуди суда у правцу неоснованости навода жалиоца о непостојању јединственог бирачког списка дати јасни и потпуни разлози, то Врховни суд налази да жалилац неосновано понавља ове наводе и у овој поднетој жалби. С тим у вези, нису основани ни сви други наводи жалиоца изнети у жалби у вези са ускраћивањем бирачког права грађанима Републике Србије, а они се заснивају на ставу жалиоца да не постоји јединствени бирачки списак.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
17. јануара 2001. године, Уж. 7/01*

1.2. Одредбом члана 29. став 2. Закона о избору народних посланика је предвиђено да органи за спровођење избора раде у проширеном саставу од дана утврђивања тог састава до завршетка избора, па је став Врховног суда Србије да се завршетком избора, у смислу цитираног прописа, сматра моменат када је Републичка изборна комисија утврдила и објавила резултате избора. Неучествовање чланова комисије у проширеном саставу у поступку по приговору који је размотрен после утврђивања резултата избора не представља повреду правила поступка, због које би оспорено решење било незаконито, јер им је било омогућено учешће у поступку утврђивања резултата избора садржаних у извештају који се оспорава приговором.

Из образложења йресуде:

Неосновано се жалбом указује на то да је приликом доношења оспореног решења Републичка изборна комисија била неправилно састављена.

Наиме, одредбом члана 29. став 2. Закона о избору народних посланика је предвиђено да органи за спровођење избора раде у проширеном саставу од дана утврђивања тог састава до завршетка избора, па је став Врховног суда Србије да се завршетком избора, у смислу цитираног прописа, сматра моменат када је Републичка изборна комисија утврдила и објавила резултате избора. Стога, како су резултати избора утврђени записником и извештајем од 15. октобра 2002. године, а оспорено решење донето 17. октобра 2002. године, то неучествовање чланова комисије у проширеном саставу у поступку по приговору не представља повреду правила поступка, због које би оспорено решење било незаконинто, јер им је било омогућено учешће у поступку утврђивања резултата избора садржаних у извештају који се оспорава приговором.

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
20. октобра 2002. године, Уж. 107/02*

2. Доношење одлука у Републичкој изборној комисији

2.1. Републичка изборна комисија одлучује већином гласова чланова у сталном, односно проширеном саставу, а у поступку по приговорима, у питањима која нису изричито уређена Законом о избору народних посланика, Комисија сходно примењује Закон о општем управном поступку.

Из образложења йресуде:

„Ожалбеним решењем одбијен је приговор жалиоца којим је тражено да се поништи тачка 17. Закључка о прикупљању и обради података и начину утврђивања резултата избора за народне посланике у Народној скупштини Републике

Србије 2000. године од 7. децембра 2000. године, а којом тачком Закључка је одређено да у расподели мандата учествују изборне листе које су добиле најмање 5% гласова од укупног броја гласова које су добиле све изборне листе (члан 81. Закона о избору народних посланика).

Незадовољан ожалбеним решењем подносилац жалбе оспорава законитост истог због битне повреде одредаба изборног поступка и погрешне примене одредаба материјалног права. У том смислу истиче да се у образложењу ожалбеног решења Републичке изборне комисије, којим се одбија приговор, наводи да је за одбијање приговора гласало 10 чланова Републичке изборне комисије, а исти толики број чланова гласало је да се приговор усвоји. Како је Пословником предвиђено да Републичка изборна комисија одлучује већином гласова чланова у сталном, односно проширеном саставу и како је пун састав Републичке изборне комисије у моменту доношења одлуке био 21 члан, то се није ни могло доносити ожалбено решење. Стога предлаже да суд жалбу усвоји и поништи ожалбено решење.

Испитујући жалбу у смислу члана 97. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 35/2000) и члана 50. став 2. Закона о управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96), Врховни суд Србије је нашао да је жалба основана.

Одредбом члана 16. став 2. Пословника Републичке изборне комисије („Службени гласник РС“, број 41/2000) прописано је да Комисија одлучује већином гласова чланова у сталном, односно проширеном саставу, док је чланом 22. истог Пословника прописано да у поступку по приговорима, у питањима која нису изричито уређена Законом о избору народних посланика, Комисија сходно примењује одредбе Закона о општем управном поступку.

Члан 192. став 2. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, број 55/96) прописује да кад о управној ствари решава колегијални орган, он може решавати кад је присутно више од половине његових чланова, а решење доноси већином гласова присутних чланова, ако законом или

другим прописима није предвиђена квалификована већина, док се чланом 69. став 1. истог закона прописује да кад у поступку решава колегијални орган, да се о већању и гласању саставља посебан записник.

Из списка предмета, а посебно из записника са 12. седнице Републичке изборне комисије, одржане 9. децембра 2000. године, под тачком 4. дневног реда, произлази да је за одбијање предлога подносиоца приговора да се поништи тачка 17. наведеног закључка од 7. децембра 2000. године гласао 21 члан Комисије и то тако што је само 10 чланова ове гласало за одбијање приговора а не 11 или више чланова, иначе неопходних за постојање већине за доношење такве одлуке. Како из списка произлази да одлука Републичке изборне комисије из диспозитива ожалбеног решења није била донета у смислу члана 16. цитираног Пословника већином гласова, несумњиво је да је таква одлука у супротности са стањем у списима, па се спор за сада не може расправити на основу чињеница утврђених у управном поступку због тога што овај суд налази да су у управном поступку повређена цитирана правила поступка од утицаја на решавање ствари.

Поред тога, нужно је указати да у списима предмета нема ни доказа да је у поступку решавања по приговору жалиоца, Републичка изборна комисија као колегијални орган, иако дужна по члану 69. став 1. Закона о општем управном поступку, саставила и посебан записник о већању и гласању.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
13. децембра 2000. године, Уж. 67/00*

2.2. Приговор се сматра одбијеним уколико за њега није гласала потребна већина чланова Републичке изборне комисије, тако да се у решењу по приговору мора навести да је приговор одбијен.

Из образложења њресуде:

„У диспозитиву побиијаног решења садржана је одлука о томе да се приговор одбацује као неблаговремен, док се у образложењу истог дају разлочи о одбијању приговора као неоснованог, а што произлази и из записника са 34. седнице Републичке изборне комисије, у којем је разматран приговор жалиоца због неправилности у поступку спровођења избора и утврђивања резултата избора. Из наведеног Записника произлази да предлог да се предметни приговор одбаци као неблаговремен, није добио потребну већину (14 чланова Републичке изборне комисије гласало је за одбацивање приговора), те је стављен на гласање предлог да се приговор усвоји, али како исти није усвојен (13 чланова Републичке изборне комисије гласало је за усвајање приговора), Председник комисије је констатовао да се исти у смислу члана 23. став 5. Пословника сматра одбијеним.

Како је у овој изборној ствари приговор одбачен као неблаговремен, иако таква одлука није донета на седници Републичке изборне комисије на којој је разматран, Управни суд налази да је ожалбено решење захваћено повредом правила поступка из члана 199. став 2. Закона о општем управном поступку, будући да су разлочи дати у образложењу тог решења противречни и да не упућују на одлуку каква је дата у диспозитиву.“

*Пресуђено у Управном суду,
9. априла 2017. године, Уж. 31/17*

БИРАЧКИ ОДБОР

**1. Политичка партија, чланица коалиције,
предлаже свог кандидата за члана бирачког
одбора у оквиру коалиције**

Из образложења њресуде:

„Из списка предмета произлази, да су сагласно закључку Републичке изборне комисије о именовану бирачких одбора,

предлози за именовање чланова бирачких одбора добијени од ... странака на чији предлог су изабрани чланови Републичке изборне комисије. На основу тако прибављених предлога Републичка изборна комисија, на седници од 12. децембра, донела је решење о именовању бирачких одбора за све општине у Републици Србији

Одредбом члана 34. став 1. тачка 8. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 35/2000), прописано је да Републичка изборна комисија образује бирачке одборе и именује председника и чланове бирачких одбора. Одредбом члана 36. став 1. цитираног Закона, одређено је да бирачки одбор у сталном саставу чине: председник и најмање два члана, а у проширеном саставу и по један предсавник подносиоца изборне листе.

Код оваквог стања ствари, правилно је поступила Републичка изборна комисија када је ожалбеним решењем одбила као неоснован приговор жалиоца на састав бирачких одбора, с обзиром на то да приликом образовања бирачких одбора и именовања председника и чланова бирачких одбора, именованих од стране Републичке изборне комисије, није било неправилности.

Наводи које подносилац жалбе истиче у жалби, а који се односе на састав радног тела бирачких одбора, нису основани, с обзиром на то да је жалилац члан Коалиције ..., који је у оквиру те коалиције могао да предложи своје чланове за чланове бирачких одбора, па како у конкретnoj ситуацији нема неправилности које се односе на рад бирачких одбора, то нису ни садржани пропусти који би сагласно Закону о избору народних посланика могли да буду основ за распуштање бирачких одбора и понављање гласања.

Из изнетих разлога, Врховни суд Србије је нашао да ожалбеним решењем није повређен закон на штету жалиоца, па је на основу одредбе члана 97. став 4. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 35/2000) и члана 50. став 4. а у вези са чланом 49. став 1. Закона о управним

спорovima („Службени лист СРЈ“, број 46/96), одлучио као у диспозитиву ове пресуде.

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
5. јануара 2001. године, Уж. 3/01*

2. Непрописно састављен бирачки одбор

Правилан је закључак Републичке изборне комисије да није учињена повреда правила изборног поступка, која је од утицаја на регуларност спроведеног гласања на бирачком месту, јер један од чланова бирачког одбора, за којег се тврди да је у сродничком односу (отац-кћи) са другим чланом бирачког одбора, није ефективно учествовао у раду бирачког одбора на дан гласања.

Из образложења пресуде:

„Жалилац наводи, а што је истицао и у приговору, да је, приликом гласања на наведеном бирачком месту уочио да је бирачки одбор непрописно састављен, тј. да на бирачком месту, као чланови бирачког одбора, у раду учествују отац и кћи, Ј.С. и Н. К, што је противправно.

Из списка предмета ове изборне ствари произлази да је Републичка изборна комисија донела Решење о именовану чланова и заменика чланова бирачког одбора у проширеном саставу за спровођење избора за народне посланике, расписаних за 16.03.2014. године, за бирачко место број __, у Општини _____. Из овог решења се види да је на редном броју 12) за члана именована Н.К, а да је на редном броју 18) за члана именован Ј.С.

Увидом у Записник о раду бирачког одбора на спровођењу гласања и утврђивању резултата гласања за избор народних посланика на бирачком месту број __ у Општини _____, Суд налази да у самом записнику није евидентирано присуство члана бирачког одбора Ј.С, док присуство члана Н.К јесте, при чему Ј.С, такође, није потписао овај записник.

Имајући у виду наведено, Управни суд налази да је ожалбено решење правилно и на закону засновано и да су неосновани наводи жалбе који се односе на нерегуларност спроведених избора на наведеном бирачком месту, с обзиром да из записника о раду бирачког одбора на овом бирачком месту од 16.03.2014. године и извештаја о присутности чланова бирачког одбора, произлази да се Ј.С. не налази на попису евиденције присутних ни приликом отварања бирачког места, нити приликом затварања бирачког места, па тиме није учињена повреда поступка у спровођењу гласања предвиђена чланом 30. став 2. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“ бр. 35/2000 ... 36/2011).

Како је на основу записника о раду бирачког одбора утврђено да Ј. С. није евидентиран као присутан ни приликом отварања бирачког места, нити приликом затварања истог, из чега произлази да се није ни налазило на бирачком месту, то Суд налази да је правилан закључак Републичке изборне комисије да није учињена повреда правила изборног поступка, која је од утицаја на регуларност спроведеног гласања на овом бирачком месту. Суд налази да жалбени наводи, подржани потписима још четрнаесторо лица – бирача на овом бирачком месту, нису основани, нити су од утицаја на другачију оцену законитости ожалбеног решења, будући да наведена лица нису претходно подржала наводе приговора да је члан бирачког одбора Ј.С. фактички учествовао у раду бирачког одбора, а осим тога, те изјаве су накнадно дате, након одржаних избора, при чему у записнику о раду бирачког одбора на овом бирачком месту нису констатоване никакве неправилности током гласања, а записник је потписан без икаквих примедби.

Осим наведеног, Републичка изборна комисија правилно закључује да жалилац није пружио ниједан релевантан доказ да се, у конкретном случају, ради о сродничком односу наведених лица, те да је бирачки одбор именован противно одредби члана 30. став 2. Закона о избору народних посланика.

Због свега наведеног, налазећи да ожалбеним решењем није повређен закон на штету жалиоца, Управни суд је нашао

да је жалба неоснована, па је основом члана 40. став 2. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“, бр. 111/09), који се сходно примењује на основу одредбе члана 97. став 4. Закона о избору народних посланика, ову жалбу одбио налазећи, притом, да нема законског основа да Суд мериторно реши овај изборни спор, у смислу одредбе члана 97. став 7. Закона о избору народних посланика, како је то жалилац жалбом предложио, будући да је жалба одбијена.“

*Пресуђено у Управном суду,
25. марта 2014. године, Уж. 26/14*

3. Непрописан састав бирачког одбора није последица радњи или пропуштања бирачког одбора

Чињеница да се у саставу бирачког одбора налази лице које се налази на листи кандидата за одборнике (народне посланике) не представља неправилност у раду бирачког одбора и није последица радњи или пропуштања бирачког одбора, па се не може из тог разлога оспоравати.

Из образложења пресуде:

„Управни суд налази да је правилно одбијен приговор жалиоца због неправилности у поступку спровођења гласања на бирачком месту број ___ у Општини _____, те да је именовани бирачки одбор спровео изборе и утврдио резултате гласања на овом бирачком месту у оном саставу који је именовала Републичка изборна комисија својим решењима и то 13.04.2016. године, кад је у питању стални састав бирачког одбора, као и 19.04.2016. године, кад је у питању проширени састав бирачког одбора. По оцени Суда, незаконит састав није последица радњи или пропуштања бирачког одбора, како то наводи жалилац у жалби, али и у приговору, већ решења Републичке изборне комисије, број _____ од 19.04.2016. године, којим је В.Ф. именована за заменика члана бирачког одбора у проширеном саставу за бирачко место број __ у Општини

_____. Са наведених разлога, жалилац је могао, у законском року, да поднесе приговор Републичкој изборној комисији због именованја наведеног лица као заменика члана у проширеном саставу бирачког одбора на бирачком месту број ____ у Општини _____, што он није учинио, односно не пружа доказе да је такав приговор подносио.“

*Пресуђено у Управном суду,
10. маја 2016. године, Уж. 445/16*

4. Непрописан састав бирачког одбора не може се оспоравати у фази гласања на бирачком месту на дан одржавања избора

Неблаговремен је приговор којим се на дан гласања оспорава непрописан састав бирачког одбора (учешће два рођена брата у бирачком одбору), јер се ради о неправилности која је могла бити оспоравана приговором на решење о именовању сталног, односно проширеног састава бирачког одбора.

Из образложења пресуде:

„Управни суд налази да је приговор жалиоца неблаговремен у делу који се односи на учешће два рођена брата у бирачком одбору у сталном и проширеном саставу, те да га је због тога требало одбацити. Ово стога што се на свако од наведених решења Републичке изборне комисије о именовању чланова бирачког одбора у сталном и проширеном саставу могао изјавити приговор у року од 24 часа од дана доношења решења, а што у конкретном случају није учињено, па се са тих разлога састав бирачког одбора у сталном и проширеном саставу не може оспоравати у фази гласања на бирачком месту на дан одржавања избора и утврђивања резултата гласања. Одбијајући приговор, правилно налазећи да подносилац приговора није пружио било какав доказ на основу кога се може утврдити да су М. А. и Р. Д. сродници, односно браћа по мајци, уместо да га одбаци као неблаговремено поднет у делу који се

односи на састав бирачког одбора, Републичка изборна комисија је, по оцени Управног суда, повредила правила поступка али не на штету подносиоца приговора, будући да му је дала више права него што му по закону припада.“

*Пресуђено у Управном суду,
7. маја 2016. године, Уж. 417/16*

ОРГАНИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОНОВЉЕНОГ ГЛАСАЊА

Органи за спровођење поновљеног гласања за избор председника Републике су Републичка изборна комисија и бирачки одбори у сталном саставу и представници предлагача два кандидата који су у првом кругу гласања добили највећи број гласова. У складу са чланом 1. Закона о избору председника Републике, избор председника обавља се на основу сходне примене одредаба Закона о избору народних посланика, што значи да се у поступку избора председника Републике примењују само оне одредбе Закона о избору народних посланика и у оној мери које одговарају садржини и карактеру овог изборног поступка. За разлику од поступка избора народних посланика када на поновљеном гласању учествују све проглашене листе кандидата које се налазе на збирној листи, на поновљеном гласању за председника Републике учествују само два кандидата која су добила највећи број гласова у првом кругу гласања, па се стога одредба члана 29. став 2. Закона о избору народних посланика не може у целости применити на спровођење избора за председника Републике.

Из образложења пресуде:

„Републичка изборна комисија је у оспореном решењу дала правилне и ваљане разлоге који се односе на део приговора којим је оспоравана тачка 5. Одлуке о понављању гласања за избор председника Републике, а којом је предвиђено да

су органи за спровођење поновљеног гласања за избор председника Републике, Републичка изборна комисија и бирачки одбори у сталном саставу и представници предлагача два кандидата који су у првом кругу гласања добили највећи број гласова. У складу са чланом 1. Закона о избору председника Републике, избор председника обавља се на основу сходне примене одредаба Закона о избору народних посланика, што значи да се у поступку избора председника Републике примењују само оне одредбе Закона о избору народних посланика и у оној мери које одговарају садржини и карактеру овог изборног поступка. За разлику од поступка избора народних посланика када на поновљеном гласању учествују све проглашене листе кандидата које се налазе на збирној листи, на поновљеном гласању за председника Републике учествују само два кандидата која су добила највећи број гласова у првом кругу гласања, па се стога одредба члана 29. став 2. Закона о избору народних посланика не може у целости применити на спровођење избора за председника Републике. Првобитна листа од 11 кандидата не постоји од тренутка објављивања Одлуке о понављању гласања за избор председника Републике објављене у „Службеном гласнику РС“, број 63 од 1. октобра 2002. године, па је тиме и престао основ за одређивање представника подносилаца изборних листа за осталих девет кандидата у проширеном саставу органа за спровођење избора.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
9. октобра 2002. године, Уж. 95/02*

НАДЗОРНИ ОДБОР

У оспореном решењу правилно се констатује да су Републичка изборна комисија и Надзорни одбор два потпуно различита и одвојена органа, а да су Законом о избору народних посланика, као органи за спровођење избора, одређени само Републичка изборна комисија и бирачки одбори. У складу са својим овлашћењима из члана 100. Закона

о избору народних посланика, Надзорни одбор у свом раду не доноси одлуке које имају обавезујући карактер, нити се њихова законитост може оцењивати у поступку заштите изборног права из Главе XI овог закона. У том поступку може се пружити заштита изборном праву, предвиђеном члана 9. Закона о избору народних посланика, на правовремено, истинито, потпуно и објективно обавештавање о програмима и активностима кандидата, које је ближе регулисано у чл. 48-51. истог закона, али жалилац ни у приговору, а ни у жалби није пружио доказе да су у спроведеном поступку повређене ове одредбе.

Из образложења пресуде:

„У оспореном решењу правилно се констатује да су Републичка изборна комисија и Надзорни одбор два потпуно различита и одвојена органа, а да су Законом о избору народних посланика, као органи за спровођење избора одређени само Републичка изборна комисија и бирачки одбори. У складу са својим овлашћењима из члана 100. Закона о избору народних посланика, Надзорни одбор у свом раду не доноси одлуке које имају обавезујући карактер, нити се њихова законитост може оцењивати у поступку заштите изборног права из Главе XI овог закона. У том поступку може се пружити заштита изборном праву, предвиђеном члана 9. Закона о избору народних посланика, на правовремено, истинито, потпуно и објективно обавештавање о програмима и активностима кандидата, које је ближе регулисано у чл. 48-51. истог закона, али жалилац ни у приговору, а ни у жалби није пружио доказе да су у спроведеном поступку повређене ове одредбе.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
9. октобра 2002. године, Уж. 95/02*

III. ИЗБОРНЕ ЛИСТЕ – ПРЕДЛАГАЊЕ КАНДИДАТА

1. Потписи бирача

1.1. Потребан број потписа бирача као услов за подношење изборне листе

Услов за подношење и пријем изборне листе је да се уз изборну листу достави и најмање 10.000 судски оверених изјава бирача да подржавају изборну листу.

Из образложења пресуде:

„Суд налази да није било законског основа да Републичка изборна комисија посебним закључком наложи допуну недостајућих потписа бирача до 10.000 потребних, који подржавају ову листу, јер је услов за пријем листе да је уз њу приложен списак од 10.000 бирача, чији су потписи судски оверени у складу са чланом 44. закона. Тек када је овај услов испуњен, може се закључком наложити отклањање недостатака у подацима у односу на тих 10.000 потписа. Међутим, како је Републичка изборна комисија погрешила и наложила закључком отклањање недостајућих потписа, а на основу различитог броја потписа на које се сама комисија позива у ожалбеном решењу и закључку, то је дужна да поново провери да ли је подносилац изборне листе отклонио недостатке на које му је указано закључком, те да ли су испуњени услови из члана 43. став 1. и члана 44. став 2. Закона о избору народних посланика, за проглашење изборне листе. Уколико поновном провером списка потписа утврди да подносилац изборне листе

нема 10.000 валидних потписа, дужна је да усвоји приговор и поништи решење о проглашењу изборне листе.“

*Пресуђено у Ујравном суду,
30. ајрила 2012. јодине, Уж. 127/12*

*

„Према члану 43. став 1. Закона о избору народних посланика, прописано је да је изборна листа утврђена када је својим потписима подржи најмање 10.000 бирача, а према одредби члана 44. став 2. истог Закона, уз изборну листу, Републичкој изборној комисији доставља се документација и то: потврда о изборном праву за сваког кандидата са изборне листе, у којој је назначено име и презима, датум рођења, занимање и лични број кандидата, писмена изјава кандидата да прихвата кандидатуру, потврда о пребивалишту кандидата, писмена сагласност носиоца лица, овлашћење лица које подноси изборну листу, уверење о држављанству и судски оверени, на посебном обрасцу потписи бирача који су подржали одређену изборну листу.

Према стању у списима предмета, и непосредним увидом суда у приложеној документацију жалилац, подносилац изборне листе, уз изборну листу није доставио 10.000 оверених изјава бирача, јер услов за пријем листе је да је уз њу приложен списак од 10.000 бирача, чији су потписи судски оверени, у складу са чланом 44. наведеног закона. Тек када је овај услов испуњен, може се закључком наложити отклањање недостатака у подацима у односу на тих 10.000 потписа. Стога, а како то правилно закључује Републичка изборна комисија, нису били ни испуњени услови да се жалиоцу закључком наложи отклањање недостатака у подацима у односу на најмање 10.000 оверених изјава бирача, јер ова могућност се стиче тек подношењем најмање 10.000 судски оверених изјава бирача да подржавају изборну листу.“

*Пресуђено у Ујравном суду,
5. марџа 2014. јодине, Уж. 15/14*

1.2. Потребан број потписа бирача као услов за подношење коалиционе изборне листе

У случају коалиционе изборне листе, појединачно се подржава коалиција, а не појединачна појединачка странка која је ушла у њен састав

Републичка изборна комисија проглашава изборну листу једне политичке странке, листу две или више политичких странака (коалициона листа), односно групе грађана, а према члану 43. став 1. истог закона изборна листа је утврђена када је својим потписом подржи најмање 10.000 бирача. Бирач може својим потписом подржати изборну листу само једног предлагача – члан 43. став 3. овог закона, а уз изборну листу предлагач, по члану 44. став 2. тачка 7. истог закона, доставља судски оверене на посебном обрасцу потписе бирача који су подржали одређену изборну листу.

Нема места спајању потписа бирача који подржавају појединачне политичке партије које су ушле у састав коалиције, па самим тим ни услова за проглашење коалиционе листе јер она неспорно не садржи потписе довољног броја бирача који подржавају коалициону листу.

Из образложења пресуде:

„Из списка предмета и навода самог предлагача изборне листе – жалиоца неспорно је да жалилац ни у моменту подношења изборне листе Републичкој изборној комисији (7. децембра 2000. године), а ни у накнадно остављеном року из члана 46. став 2. Закона о избору народних посланика није за изборну листу ... на посебном обрасцу имао 10.000 судски оверених потписа бирача који су подржали изборну листу ове коалиције.

Чланом 45. став 1. Закона о избору народних посланика је прописано да Републичка изборна комисија проглашава изборну листу једне политичке странке, листу две или више

политичких странака (коалициона листа), односно групе грађана, а према члану 43. став 1. истог закона изборна листа је утврђена када је својим потписом подржи најмање 10.000 бирача. Бирач може својим потписом подржати изборну листу само једног предлагача – члан 43. став 3. овог закона, а уз изборну листу предлагач, по члану 44. став 2. тачка 7. истог закона, доставља судски оверене на посебном обрасцу потписе бирача који су подржали оређену изборну листу. Стога је и по оцени овог суда правилно од стране Републичке изорне комисије одбијено проглашење изборне листе жалиоца, јер његову коалициону листу ... својим потписом није подржао законом предвиђени број бирача од 10.000. Због тога је и навод жалбе да подносиоцу листе – жалиоцу приликом њене предаје није дата потврда о броју потписа бирача који је приложио без утицаја.

Оцењујући наводе жалбе да се коалиција може формирати и непосредно уочи избора суд налази да је тај навод без значаја за другачију оцену законитости побијаног решења. По ставу суда у смислу цитираних прописа нема места спајању потписа бирача који подржавају појединачне политичке партије које су ушле у састав коалиције, па самим тим ни услова за проглашење коалиционе листе коју је жалилац поднео, јер она неспорно не садржи потписе довољног броја бирача који подржавају коалициону листу.

Суд је оценио и наводе жалбе да је о приговору на решење о одбијању проглашења изборне листе жалиоца одлучено пре него што је приговор поднет и нашао да су ти наводи неосновани. Из списка предмета се види да је жалилац приговор поднео 15. децембра 2000. године у 17 часова, а из записника Републичке изборне комисије са седнице од 15. децембра 2000. године која је почела са радом у 20,30 часова и записника о већању и гласању Републичке изборне комисије од истог датума да је побијано решење донето 15. децембра 2000. године, како је и наведено у уводу решења, односно после подношења приговора.

Суд је оценио и остале наводе жалиоца па је нашао да су ти наводи детаљно разматрани од стране Републичке изборне

комисије у образложењу побијаног решења и дати разлози које као правилне и на закону засноване прихвата и овај суд.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
19. децембра 2000. године, Уж. 73/00*

2. Конституисање (настанак) групе грађана

Група грађана настаје удруживањем грађана ради остваривања неког заједничког друштвено допуштеног циља и овером одговарајућег акта код надлежног органа.

Из образложења пресуде:

„По налажењу Врховног суда Србије, правилно је поступила РИК када је побијаним решењем одбила приговор жалиоца на наведено решење РИК од 13. септембра 2002. године.

Из списка предмета и образложења побијаног решења, што се поднетом жалбом у суштини не оспорава, произлази да је група грађана ... 8. септембра 2002. године поднела предлог кандидата за председника Републике Србије и да је РИК налазећи да поднетом предлогу недостају 52 правно ваљане изјаве бирача о подржавању предлога кандидата, решењем од 11. септембра 2002. године, по претходно усвојеном приговору подносиоца предлога кандидата, истом наложила да отклони наведени недостатак и достави 52 правно ваљане изјаве бирача у року од 48 часова од достављања решења. По овом налогу подносилац предлога кандидата поступио је у остављеном року и 12. септембра 2002. године у 13,30 часова доставио 70 правно ваљаних изјава бирача, чиме су се и по оцени овог суда стекли услови из чл. 1, 3. и члана 5а Закона о избору председника Републике у вези са чл. 43. и 45. Закона о избору народних посланика, да се кандидат за председника Републике Србије прогласи...

Суд је ценио наводе жалбе и нашао да су они неосновани и без значаја за доношење другачије одлуке, посебно навод да група грађана није могла бити предлагач кандидата

за председника Републике у смислу члана 3. став 3. Закона о избору председника Републике.

Ово стога што је погрешан закључак жалиоца да група грађана настаје тек онда када прикупи 10.000 потписа бирача. Она настаје удруживањем грађана ради остваривања неког заједничког друштвено допуштеног циља, што је у конкретном случају учињено закључењем споразума од 2. августа 2002. године, овереним пред Другим општинским судом у Београду под Ов. Број 13871/02 од 7. септембра 2002. године, којим је образовано Друштво слободних грађана ради предлагања кандидата за председника Републике Србије.

Достављање мање од 10.000 потписа бирача којима се подржава кандидатура кандидата за избор председника Републике уз предлог у смислу члана 5а, а у вези са чланом 3. став 3. Закона о избору председника Републике, није разлог за доношење одлуке о одбацивању предлога кандидата, с обзиром на то да наведени закон не предвиђа правне последице у односу на овај недостатак, због чега се у смислу члана 1. Закона о избору председника Републике сходно примењује члан 46. став 2. Закона о избору народних посланика, по коме је у конкретном случају и поступљено.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
17. септембра 2002. године Уж. 76/02*

3. Назив изборне листе групе грађана

У назив изборне листе групе грађана може се укључити име и презиме само једног лица носиоца изборне листе, којег је група грађана одредила споразумом као носиоца изборне листе.

Делови личног имена било ког лица не могу бити укључени у назив изборне листе.

Из образложења пресуде:

„Управни суд налази да је погрешно тумачење Републичке изборне комисије да Изборна листа ххххх нема носиоца пошто су у назив те листе укључена само два презимена (без имена).

Неспорно је да група грађана у споразуму о образовању није одредила носиоца изборне листе, а да је у назив изборне листе унела презимена два учесника у закључењу споразума. Спорно је да ли се у назив изборне листе групе грађана могу укључити делови личног имена било ког лица (учесника у закљученом споразуму или носиоца изборне листе).

Одредбом члана 42. став 3. Закона о избору народних посланика прописано је да уз назив изборне листе групе грађана подносилац одређује ближу ознаку те листе, а у називу се може укључити име и презиме лица које група грађана одреди као носиоца изборне листе.

Одредбом члана 40. став 2. Упутства за спровођење избора за народне посланике Народне скупштине расписаних за 24. април 2016. године, прописано је да назив изборне листе групе грађана може да садржи име и презиме једног лица као носиоца изборне листе уз његову писмену сагласност која се даје на обрасцу НПРС-3/16.

Полазећи од неспорног чињеничног стања и наведених одредби прописа, према ставу Управног суда делови личног имена било ког лица не могу бити укључени у назив изборне листе групе грађана, па стога нису испуњени законски услови за проглашење изборне листе са називом како је одређен у споразуму групе грађана.

Наводи из ожалбеног решења да наведени закон у појединим одредбама паралелно користи синтагме „име и презиме“ и „лично име“, не могу се прихватити као правилни, јер одредба члана 342. Породичног закона одређује појам личног имена и у ставу 1. тог члана наводи да се лично име састоји од имена и презимена.

Ово са разлога, што одредба члана 42. став 3. наведеног закона регулише назив изборне листе групе грађана и даје могућност тој групи да у назив листе унесе име и презиме једног лица коју та група грађана одреди као носиоца изборне листе својим споразумом.

Управни суд сматра да је Републичка изборна комисија погрешно тумачила одредбу члана 42. став 3. наведеног закона,

те да није било основа за закључак да иако приговор има своје логичко-правно упориште, према образложењу ожалбеног решења, у случају сумње приклонила се ономе што је повољније за подносиоца изборне листе, јер као орган који спроводи изборе за народне посланике не може имати било какве сумње код изричите законске одредбе у погледу назива изборне листе и услова за њено проглашење.

Једини изузетак који закон предвиђа је у случају подношења заједничке изборне листе две или више политичких странака, да се у назив изборне листе могу унети највише два носиоца изборне листе које те странке одреде споразумно у складу са одредбом члана 42. став 2. Закона о избору народних посланика.

Са изнетих разлога одлучујући о изјављеној жалби у оквиру постављеног захтева жалиоца, Управни суд је нашао да жалбу треба усвојити и поништити ожалбено решење Републичке изборне комисије која је одлучивала о приговору.“

*Пресуђено у Управном суду,
24. марта 2016. године, Уж. 48/16*

4. Разлози оспоравања „збирне“ листе кандидата

- 4.1. Листа кандидата („збирна“) може се оспоравати само у погледу правилности примене Законских прописа а не из разлога који су могли бити истицани у поступку кандидатуре која је у међувремену постала правоснажна, јер би то представљало понављање поступка по тако утврђеној кандидатури код РИК, које није допуштено правно средство у изборном поступку.**

Из образложења пресуде:

„По налажењу Врховног суда, правилно је поступила РИК када је побијаним решењем у ставу 1. диспозитива истог одбацила приговор жалиоца као неблаговремен. Ово стога, што се из списка предмета види да је решење РИКгодине, којим

је за кандидата за председника Републике Србије проглашен ... донето 10. августа 2002. године, а жалилац је приговор који се односи на неправилности у поступку предлагања овог кандидата и његовог проглашења за кандидата за председника поднео 14. септембра 2002. године. Према одредбама члана 95. став 3. у вези са ставом 1. истог члана Закона о избору народних посланика, приговор подносиоца предлога кандидата за председника Републике може се поднети у року од 24 часа од часа када је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац приговора сматра неправилном, односно од часа када је учињен пропуст. У конкретном случају приговор поднет на наведено решење РИК од 10. августа 2002. године и неправилности у поступку предлагања кандидата и проглашења за кандидата за председника Републике ..., очигледно је поднет по истеку року из члана 95. став 3. Закона о избору народних посланика, односно неблаговремено. Како према члану 22. Пословника Републичке изборне комисије („Службени гласник РС“, број 33/02), у поступку по приговорима у питањима која нису изричито уређена Законом о избору народних посланика, Комисија сходно примењује одредбе Закона о општем управном поступку, то су се стекли услови из члана 229. став 1. Закона о општем управном поступку за доношење одлуке као у диспозитиву побијаног решења под тачком 1.

По налажењу Врховног суда правилно је поступила РИК и када је побијаним решењем у ставу 2. одбила приговор жалиоца у делу који се односи на утврђену Листу кандидата за избор председника Републике Србије 02 број 013-490/02 од 13. септембра 2002. године. Листом кандидата за избор председника Републике Србије на изборима 29. септембра 2002. године утврђени су кандидати означени под тач. 1-10. Листе и то у свему сагласно одредбама чл. 5в и 5г Закона о избору председника Републике, што се поднетом жалбом у суштини и не оспорава, а на основу претходно донетих решења о проглашењу сваког појединог кандидата са Листе кандидата, па и за кандидата под тачком 8. Листе ... По ставу овог суда Листа кандидата за председника Републике може се оспоравати само у погледу правилности

примене члана 5в и 5г Закона о избору председника Републике Србије, а не из разлога који су могли бити истицани у поступку кандидатуре која је у међувремену постала правноснажна, јер би то представљало понављање поступка, које правно средство није дозвољено у изборном поступку с обзиром на његову хитност и правну природу, ни Законом о избору председника Републике ни Законом о избору народних посланика.

Стога су неосновани сви наводи жалбе који се односе на коначност и правноснажност решења о проглашењу кандидатуре, као и наводи да недостаци у документацији већ проглашених кандидата на које се указује у приговору и жалби, могу бити од утицаја при оцени законитости Листе кандидата након њеног објављивања. Због истих разлога, без значаја су за другачију оцену законитости побијаног решења и наводи жалиоца којим указује на постојање заблуде чланова РИК, извештај МУП-а, од 7. септембра 2002. године, и употребу фалсификованих исправа јер они такође упућују на понављање поступка проглашења ... за кандидата за председника Републике који је као такав једногласно утврђен решњем РИК број 013-279/02 од 10. августа 2002. године, а које није благовремено побијано приговором. Неосновани су наводи жалбе да РИК не одлучује и не утврђује ко може бити кандидат за председника, јер РИК управо на основу члана 45. Закона о избору народних посланика доноси решење о проглашењу одређеног кандидата за председника.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
18. септембра 2002. године, Уж. 78/02*

4.2. Решење о утврђивању збирне изборне листе не може се оспоравати из разлога који се тичу неправилности у погледу проглашења појединачних изборних листа.

Решење изборне комисије о проглашењу листе кандидата није само обавештавајућег карактера.

Листа кандидата за председника Републике може се оспоравати само у погледу правилности примене чл. 5. и 5г Закона о избору председника Републике Србије, а не из разлога који су могли бити истицани у поступку кандидатуре која је у међувремену постала правноснажна, јер би то представљало понављање поступка по тако утврђеној кандидатури код РИК, а које правно средство није допуштено у изборном поступку с обзиром на његову хитност и правну природу, ни Законом о избору председника Републике ни Законом о избору народних посланика.

Из образложења њресуде:

„Правилно је поступила РИК, по налажењу овог суда, када је побиганим решењем у ставу 1. диспозитива истог одбацила приговор жалиоца као неблаговремен. Ово због тога, што се из списка предмета види да је решењем РИК 02 број 013-467/02 од 8. септембра 2002. године проглашен за кандидата за председника Републике Србије ..., затим решењем РИК 02 број 013-472/02 од 9. септембра 2002. године проглашен за кандидата за председника Републике Србије ... и решењем РИК 02 број 013-415/02 од 4. септембра 2002. године за кандидата за председника Републике проглашен је ... Жалилац је приговор који се односи на неправилности у поступку предлагања ових кандидата и њихових проглашења за кандидата за председника цитираним решењима, поднео 16. септембра 2002. године.

Према одредби члана 95. став 3. у вези са ставом 1. Закона о избору народних посланика, приговор подносиоца предлога кандидата за председника Републике може се поднети у року од 24 часа од часа када је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац приговора сматра неправилном, односно од часа када је учињен пропуст.

У конкретном случају приговор поднет на наведена три решења РИК, о проглашењу кандидатуре означених кандидата, очигледно је поднет по истеку року из члана 95. став 3. Закона о избору народних посланика, односно неблаговремено.

Како, према члану 22. Пословника Републичке изборне комисије („Службени гласник РС“, број 33/02) у поступку по приговорима у питањима која нису изричито уређена Законом о избору народних посланика Комисија сходно примењује одредбе Закона о општем управном поступку, то су се стекли услови из члана 229. став 1. Закона о општем управном поступку за доношење одлуке као у диспозитиву ожалбеног решења под ставом 1.

По налажењу Врховног суда правилно је поступила РИК и када је ожалбеним решењем у ставу 2. диспозитива одбила приговор жалиоца у делу који се односи на утврђену Листу кандидата за избор председника Републике Србије 02 број 013-490/02 од 13. септембра 2002. године.

Листом кандидата за избор председника Републике Србије на изборима 29. септембра 2002. године утврђени су кандидати означени под тач. 1-10. Листе и то у свему сагласно одредбама чл. 5в и 5г Закона о избору председника Републике, што се поднетом жалбом у суштини и не оспорава, а на основу претходно донетих решења о проглашењу сваког појединог кандидата са Листе кандидата, па и за жалбом оспорене кандидате под тач. 3, 6. и 7. Листе. По ставу овог суда Листа кандидата за председника Републике може се оспоравати само у погледу правилности примене чл. 5в и 5г Закона о избору председника Републике Србије, а не из разлога који су могли бити истицани у поступку кандидатуре која је у међувремену постала правноснажна, јер би то представљало понављање поступка по тако утврђеној кандидатури код РИК, а које правно средство није допуштено у изборном поступку с обзиром на његову хитност и правну природу, ни Законом о избору председника Републике ни Законом о избору народних посланика.

Стога су неосновани сви наводи жалбе који се односе на коначност и правноснажност решења о проглашењу кандидатуре, као и навод да недостаци у документацији већ проглашених кандидата, на које се указује у приговору и жалби, могу бити од утицаја при оцени законитости Листе кандидата након њеног објављивања. Из истих разлога су без значаја

за другачију оцену законитости побијаног решења и наводи жалиоца којим указује на постојање заблуде чланова РИК, извештај МУП-а од 7. септембра 2002. године и употребу фалсификованих исправа, јер они такође упућују на понављање поступка проглашења 'решења...' која нису благовремено побијана приговором.

Неосновани су и наводи жалбе да РИК не одлучује и не утврђује ко може бити кандидат за председника, јер РИК управо на основу члана 45. Закона о избору народних посланика доноси решење о проглашењу кандидата за председника, коме претходи одређени законом прописани поступак, а након чијег доношења се решење може оспоравати приговором у законом прописаном року, због чега исто нема обавештавајући карактер како се то неосновано у жалби истиче.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду
19. септембра 2002. године, Уж. 79/02*

*

„Жалилац је РИК на основу члана 1. Закона о избору председника Републике и члана 9. Закона о избору народних посланика, 16. септембра 2002. године у 16,20 часова, поднела приговор на решење РИК 02 бр. 013-467/02 од 8. септембра 2002. године, о проглашењу ... за кандидата за председника Републике са захтевом да се ово решење поништи и измени Листа кандидата за избор председника Републике Србије 02 бр. 013-490/02 од 13. септембра 2002. године, тако да се брише редни број 3. са текстом: ... и на одговарајући начин уреди Листа кандидата због повреде одредаба чл. 3. и 5а Закона о избору председника Републике и члана 43. Закона о избору народних посланика а због неправилности у поступку предлагања и утврђивања Листе кандидата.

По налажењу Врховног суда Србије правилно је поступила РИК када је побијаним решењем у ставу 1. диспозитива истог одбацила приговор жалиоца као неблаговремен. Ово стога што се из списка предмета види да је решење РИК 02

бр. 013-467/02, којим је...проглашен за кандидата, донето 8. септембра 2002. године, а жалилац је приговор који се односи на неправилности у поступку предлагања овог кандидата и његовог проглашења за кандидата за председника поднео 16. септембра 2002. године. Према одредбама члана 95. став 3. у вези са ставом 1. истог члана Закона о избору народних посланика приговор подносиоца предлога кандидата за председника Републике може се поднети у року од 24 часа од часа када је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац приговора сматра неправилном, односно од часа када је учињен пропуст. У конкретном случају приговор поднет на наведено решење РИК од 8. септембра 2002. године и неправилности у поступку предлагања кандидата и проглашења за кандидата за председника Републике ..., очигледно је поднет по истеку рока из члана 95. став 3. Закона о избору народних посланика, односно неблаговремено. Како према члану 22. Пословника Републичке изборне комисије („Службени гласник РС“, број 33/02), у поступку по приговорима у питањима која нису изричито уређена Законом о избору народних посланика, комисија сходно примењује одредбе Закона о општем управном поступку, то су се стекли услови из члана 229. став 2. Закона о општем управном поступку за доношење одлуке као у диспозитиву побиијаног решења под тачком 1.

По налажењу Врховног суда правилно је поступила РИК и када је побиијаним решењем у ставу 2. одбила приговор жалиоца у делу који се односи на утврђену Листу кандидата за избор председника Републике Србије 02 бр. 013-490/02 од 13. септембра 2002. године. Листом кандидата за избор председника Републике Србије на изборима 29. септембра 2002. године утврђени су кандидати означени под тач. 1-10. Листе и то у свему сагласно одредбама чл. 5в и 5г Закона о избору председника Републике, што се поднетом жалбом у суштини и не оспорава, а на основу претходно донетих решења о проглашењу сваког појединог кандидата са Листе кандидата, па и за кандидата под тачком 3. Листе ... По ставу овог суда Листа кандидата за председника Републике може се оспоравати само

у погледу правилности примене чл. 5в и 5г Закона о избору председника Републике, а не из разлога који су могли бити истицани у поступку кандидатуре која је у међувремену постала правноснажна, јер би то представљало понављање поступка по тако утврђеној кандидатури код РИК, што није допуштено правно средство у изборном поступку, с обзиром на његову хитност и правну природу, ни Законом о избору председника Републике ни Законом о избору народних посланика.

Стога су неосновани сви наводи жалбе који се односе на коначност и правноснажност решења о проглашењу кандидатуре, као и наводи да недостаци у документацији већ проглашених кандидата на које се указује у приговору и жалби, могу бити од утицаја при оцени законитости Листе кандидата након њеног објављивања. Из истих разлога су без значаја за друкчију оцену законитости побијаног решења и наводи жалиоца којим указује на извештај МУП-а и употребу неваљидних изјава јер они такође упућују на понављање поступка проглашења ... за кандидата за председника Републике који је као такав већином гласова, два против и један уздржан, утврђен решењем РИК бр. 013-467/02 од 8. септембра 2002. године, а које није благовремено побијано приговором.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
20. септембра 2002. године, Уж. 83/02*

*

„Имајући у виду напред наведено, по оцени суда правилно је поступила Републичка изборна комисија када је ожалбеним решењем одбила приговор бирача М. М. као неоснован. Ово стога што из списка произилази да је Републичка изборна комисија збирну изборну листу прогласила у складу са чланом 47. Закона о избору народних посланика, која садржи све изборне листе са именима свих кандидата према редоследу њиховог проглашавања, а по оцени Управног суда решење о утврђивању збирне изборне листе не може се оспоравати из

разлога који се тичу неправилности у погледу проглашења појединачних изборних листа.“

*Пресуђено у Ујравном суду,
19. априла 2016. године, Уж. 217/16*

5. Збирна изборна листа мора се прогласити у законском року

Према члану 47. ст. 1. и 3. Закона о избору народних посланика, Републичка изборна комисија утврђује и објављује збирну изборну листу најдоцније 10 дана пре дана одређеног за одржавање избора, и то на основу правног стања констатованог у дану када истиче рок за утврђивање збирне изборне листе. При том, она није условљена правоснажношћу свих решења којима се одлучује о поднетим изборним листама.

Из образложења пресуде:

„Одредбом члана 47. став 2. и 3. Закона о избору народних посланика прописано је да се редослед изборних листа, са именима свих кандидата, на збирној изборној листи, утврђује према редоследу њиховог проглашавања. Збирну изборну листу Републичка изборна комисија објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“, најдоцније 10 дана пре дана одређеног за одржавање избора. За дан проглашења изборне листе узима се дан њеног објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Имајући у виду цитиране одредбе Закона о избору народних посланика, Управни суд налази да је Републичка изборна комисија правилно одбила приговор жалиоца изјављен против решења о утврђивању збирне изборне листе од 13. 04. 2016. године, правилно налазећи да како је Републичка изборна комисија, на седници одржаној 13. 04. 2016. године, донела решење број _____ којим је одбијено проглашење изборне листе НН, коју је _____ године поднела Коалиција _____, па не постоје законске претпоставке да се у

решење о утврђивању збирне изборне листе уврсти непроглашена изборна листа.

Правилно је Републичка изборна комисија оценила неоснованим навод приговора да Комисија није могла да донесе решење о проглашењу збирне изборне листе, с обзиром на то да је изборна листа Коалиција _____ још увек у процесу проглашења, са разлогом што је чланом 47. сав 3. Закона о избору народних посланика прописано да збирну изборну листу Републичка изборна комисија објављује најдоцније 10 дана пре одређеног за одржавање избора, што је у конкретном случају био 13. 04. 2016. године, те да је Републичка изборна комисија била дужна да, на основу правног стања констатованог у дану када истиче рок за утврђивање збирне изборне листе, збирну изборну листу и утврди.

Такође, правилан је став Републичке изборне комисије да из одредби члана 47. Закона о избору народних посланика проистиче да је она, у извршавању своје законске обавезе, дужна да најдоцније 13. 04. 2016. године и утврди збирну изборну листу, због чега она није условљена правноснажношћу свих решења којима се одлучује о поднетим изборним листама.“

*Пресуђено у Ујравном суду,
16. априла 2016. године, Уж. 198/16*

6. Рок за подношење приговора на радњу проглашења збирне изборне листе

Чланом 95. став 3. Закона о избору народних посланика, која се одредба сходно примењује на основу одредбе члана 1. Закона о избору председника Републике, предвиђено је да се приговор подноси у року од 24 часа од часа када је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац приговора сматра неправилном, односно од часа када је учињен пропуст.

Неосновано је указивање да овај рок од 24 часа за подношење приговора треба рачунати по протекну рока од 48

часова од дана објављивања збирне изборне Листе у коме сваки подносилац изборне листе има право да изврши увид у све изборне листе и документацију поднету уз њих, који је рок предвиђен одредбом члана 47. став 4. Закона о избору народних посланика, с обзиром на то да се у складу са цитираном одредбом члана 95. став 3. овог закона подношење приговора везује искључиво за час када је донета одлука која се приговором оспорава.

Из образложења пресуде:

„Врховни суд Србије утврђује да је жалилац Републичкој изборној комисији на основу члана 1. Закона о избору председника Републике и члана 95. Закона о избору народних посланика, 20. септембра 2002. године у 14,20 часова, поднео приговор против аката Републичке изборне комисије на основу којих је 13. септембра 2002. године утврђена Листа кандидата за избор председника Републике Србије, који ће се одржати 29. септембра 2002. године („Службени гласник РС“, број 56/01), у којој су уписани под редним бројем 3... ; под тачком 6. ... ; под тачком 7. ... ; под тачком 8. ... и под тачком 9. ... , против одлуке о утврђеној кандидатури ... за кандидата за председника Републике и против Одлуке о допуни Листе кандидата за избор председника Републике Србије на изборима 29. септембра 2002. године („Службени гласник РС“, број 58/02) којом је у Листу кандидата уписан ... У поднетом приговору, жалилац је истакао, по својој садржини, исте разлоге које износи и у жалби на побиијано решење у поступку код овога суда, а који су наведени.

Правилно је, по оцени Врховног суда Србије, поступила Републичка изборна комисија, када је ожалбеним решењем одбацила поднети приговор жалиоца као неблаговремен. Суд констатује да су у односу на кандидатуре председничких кандидата, као и за њихово стављање на Листу, раније донета решења Републичке изборне комисије и да је њихова законитост оцењена по поднетим жалбама код овога суда у предметима и то: ... пресудом овога суда Уж. 79/02 од 19. септембра 2002. године;

... пресудом овога суда Уж. 79/02 од 19. септембра 2002. године
... пресудом овога суда Уж. 79/02 од 19. септембра 2002. године
... пресудом овога суда Уж. 78/02 од 18. септембра 2002. године.

Из поднете жалбе овом суду, жалилац не спори чињеницу да су у односу на наведене председничке кандидате кандидату-ре утврђене и њихово стављање на заједничку Листу учињено пре 18. септембра 2002. године, као и да је решење у односу на кандидатуру председничког кандидата ... и Одлука о допуни Листе кандидата за избор председника Републике Србије, у односу на овог утврђеног кандидата, донете 18. септембра 2002. године, а да је жалилац приговор на све ове кандидату-ре и њихово стављање на Листу поднео 20. септембра 2002. године, што је констатовала и Републичка изборна комисија на примерку приговора и то са предајом приговора истог дана у 14,20 часова. Имајући у виду ове одлучне чињенице, које по наводима жалбе нису спорне, правилно се у ожалбеном решењу Републичка изборна комисија позвала као разлог неблаговремености протека рока из члана 95. став 3. Закона о избору народних посланика, која се одредба сходно примењује на основу одредбе члана 1. Закона о избору председника Републике. Том одредбом предвиђено је да се приговор подноси у року од 24 часа од часа када је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац приговора сматра неправилном, односно од часа када је учињен пропуст. Имајући у виду да је решење о утврђивању кандидатуре председничког кандидата ... и Одлука о допуни Листе кандидата за избор председника Републике Србије у односу на њега донете 18. септембра 2002. године, а да су у односу на остале оспорене кандидате кандидатуре и стављање на Листу учињене пре овог датума, те да је приговор изјављен 20. септембра 2002. године, очигледно је до дана подношења приговора протекао законом утврђени рок од 24 часа који се рачуна од часа када је Одлука донета, па како је рок истекао 19. септембра 2002. године, то је поднети приговор од 20. септембра 2002. године неблаговремен.

Неосновано се, по оцени суда, жалбом указује да овај рок од 24 часа за подношење приговора треба рачунати по протеклу

рока од 48 часова од дана објављивања збирне изборне Листе у коме сваки подносилац изборне листе има право да изврши увид у све изборне листе и документацију поднету уз њих, који је рок предвиђен одредбом члана 47. став 4. Закона о избору народних посланика, с обзиром на то да се у складу са цитираном одредбом члана 95. став 3. овог закона подношење приговора везује искључиво за час када је донета одлука која се приговором оспорава.

Како су разлози за доношење ожалбеног решења искључиво процесно-правне природе везани за наблеговремено поднети приговор, што и жалилац у поднетој жалби не спори, сви други разлози из поднете жалбе који се тичу мериторног одлучивања по донетим одлукама Републичке изборне комисије, не могу бити узети у обзир у овом поступку код оцене законитости ожалбеног решења. Такође ни разлози жалбе који се односе на одлуку о постављању плаката ЦЕСИД-а на бирачким местима као и о налогу Републичке изборне комисије за штампање гласачког материјала и пре одлуке по жалби Врховног суда Србије, нису од значаја за законитост донете одлуке Комисије.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
22. септембра 2002. године, Уж. 84/02*

7. Активна легитимација лица које подноси кандидатуру

Према одредбама члана 3. ст. 2. и 3. Закона о избору председника Републике, кандидата за председника Републике може предложити политичка странка, друга политичка организација или група грађана која прикупи најмање 10.000 потписа бирача у Републици.

Из образложења пресуде:

„Према одредбама члана 3. ст. 2. и 3. Закона о избору председника Републике, кандидата за председника Републике може предложити политичка странка, друга политичка

организација или група грађана која прикупи најмање 10.000 потписа бирача у Републици.

Имајући у виду цитиране одредбе Закона, правилно је поступила Републичка изборна комисија када је одбила као неоснован приговор жалиоца, налазећи да у конкретном случају не постоји активна легитимација лица које је поднело кандидатуру. Наиме, из списка предмета, наводи приговора и жалбе, произлази као неспорно да је у поднетом предлогу кандидата назначено да га подноси група грађана, а да уз предлог није достављен доказ о образовању групе грађана, да нема овлашћења групе грађана за његово подношење и да недостаје 10.000 потписа бирача који подржавају предлог наведеног кандидата.

Због свега изнетог, суд налази да наводи жалбе нису од утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
1. новембра 2003. године, Уж. 86/03*

8. Овлашћење лица подносиоца предлога кандидата за председника Републике

Овлашћење лицу које подноси предлог кандидата у име политичке странке може да потпише не само лице које је у Регистру политичких странака уписано као овлашћено лице за заступање политичке странке већ и друго лице одређено Статутом или посебном одлуком политичке странке.

Из образложења пресуде:

„Према образложењу ожалбеног решења Републичка изборна комисија је своју наведену одлуку из диспозитива истог донела са разлога што је из увида у Регистар удружења грађана и политичких организација Министарства за људска и мањинска права наша да је у тај Регистар уписана...као овлашћено лице жалиоца. Како је уместо именоване друго лице потписало овлашћење којим се овлашћује ... да у име

жалиоца поднесе Републичкој изборној комисији Изборну листу кандидата за народне посланике, то такво лице „нема статус овлашћеног лица за то, па се има сматрати да је изборна листа поднета од стране неовлашћеног лица“. Да жалилац није испуњавао услов за проглашење своје изборне листе, РИК-а наводи као разлог и што није „изборну листу својим потписима подржало најмање 10.000 бирача (чл. 43. став 1. Закона о избору народних посланика)“.

Према образложењу ожалбеног решења, иако дужна по чл. 235. став 2. ЗУП-а, РИК-а није ценила и све наводе из приговора жалиоца од утицаја на решење ове ствари, а посебне оне (који се понављају и у жалби) да недостатак изборне листе због тога што иста потписима није подржана од најмање 10.000 бирача у смислу чл. 43. став 1. Закона о избору народних посланика, није разлог за доношење одлуке о одбијању проглашења такве изборне листе по чл. 46. став 3. истог закона, па је по тако поднетој изборној листи која садржи недостатке који су сметња за проглашење изборне листе у складу са овим законом требало поступити претходно сагласно ставу 2. овог члана, уз наравно указивање и на законске последице пропуштања таквог поступања. По ставу овог суда достављање мање од 10.000 потписа бирача којима се подржава одређена изборна листа не може бити разлог за доношење одлуке ни о одбацивању нити о одбијању предлога кандидата, већ се по тако поднетом предлогу поступа применом члана 46. овог закона.

РИК-а није ценила, сагласно члану 235. ЗУП-а ни наводе жалиоца изнете у приговору који се односе на овлашћење лица за подношење изборне листе. Из оредаба члана 40. став 2. у вези члана 44. Закона о избору народних посланика, на који се Републичка изборна комисија и позвала у првостепеном решењу, произлази да статус овлашћеног лица за подношење предлога кандидата има лице које је политичка странка овластила да поднесе изборну листу, а РИК-а у образложењу ожалбеног решења не наводи разлоге, ни правне прописе због којих сматра да само лице које је у Регистру политичких организација овлашћено лице жалиоца може да потпише

овлашћење лицу које подноси изборну листу. Такође није ценила ни да из записника са седнице Главног одбора...од 25.11.2003. године (који се доказ налази у списима предмета) произилази да је на истој донета и Одлука, према којој: 1) ... самостално излази на изборе за народне посланике у Народној скупштини Републике Србије заказане за 28. децембар 2003. године; 2) Главни одбор ... даје задужење Дирекцији ... да оперативно спроведе све радње везане за спровођење избора за народне посланике у Народној скупштини Републике Србије; и 3) задужује се директор Дирекције ... да именује одговорно лице и овласти га да предузме све оперативно-техничке радње пред надлежним државним органима и Републичком изборном комисијом ради правоваљаног кандидовања листе Стога је, по налажењу овог суда, потребно у поновном поступку оценити и несумњиво утврдити да ли је лице које је поднело изборну листу жалиоцу у име жалиоца овлашћено лице за подношење листе у смислу члана 40. став 1. и 2. Закона о избору народних посланика, имајући при том у виду и одредбе Статута жалиоца на које се жалилац позива у приговору, а и у жалби, сматрајући да је према тим одредбама Статута и доказима приложеним током поступка, а посебно Одлуком се седнице Главног одбора ... од 25.11.2003. године, у име жалиоца као политичке странке изборну листу поднело лице које је та странка овластила.

Коначно, према члану 26. Пословника Републичке изборне комисије на седници Комисије воде се стенографске белешке и записник о раду Комисије. У списима предмета који су суду достављени нема записника о раду РИК-е. Из стенографских белешки са 106. седнице РИК-е одржане 13.12.2003. године, на којој је, према уводу првостепеног решења, донета одлука да се одбија проглашење изборне листе жалиоца произлази да је у вези тачке 2. дневног реда – разматрање изборне листе кандидата за народне посланике коју је поднео жалилац, стављен на гласање само предлог одлуке – закључка којим се жалиоцу налаже отклањање недостатака у изборној листи, који се односе на недостајући број потписа бирача који подржавају листу и непотпуност документације за поједине

предложене кандидате, и да је о овом предлогу гласало тако што предлог није добио потребну већину, односно није усвојен. Међутим, на наведеној седници Републичке изборне комисије није стављен на гласање предлог за доношење одлуке садржане у диспозитиву првостепеног решења о одбијању проглашења изборне листе жалиоца, а самим тим није било ни гласања о таквој одлуци, па се не може несумњиво утврдити ни да ли је сагласно члану 16. Пословника Републичке изборне комисије донета одлука садржана у диспозитиву тог решења.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
16. децембра 2003. године, Уж. 99/03*

9. Утврђивање положаја политичке странке националне мањине

Предлог да се подносиоцу изборне листе утврди положај политичке странке националне мањине ставља се приликом подношења изборне листе.

Из образложења пресуде:

„Неосновани су наводи жалбе да су испуњени услови да се непосредном применом чл. 21. и чл. 47. Устава Републике Србије Изборна листа ... прогласи као листа националне мањине и да је 6.283 судски оверених потписа бирача који су подржали ову изборну листу довољан број за њено проглашење као Изборне листе националне мањине. Ово из разлога, јер подносиоци ове Изборне листе политичка организација ... и Група грађана ... немају положај политичке странке националне мањине, у смислу чл. 81. ст. 3. Закона о избору народних посланика и чл. 2. Закона о заштити права и слобода националних мањина („Сл. лист СРЈ“ бр. 11/2002), а како то правилно закључује и Републичка изборна комисија у образложењу оспореног решења. Стога је без значаја навод жалбе да подносилац Изборне листе ..., себе сматра као националну

мањину, и да је ово наглашено при подношењу Изборне листе, јер према стању у списима предмета жалилац при подношењу Изборне листе није ставио предлог сагласно одредби чл. 81. ст. 4. Закона о избору народних посланика да му се утврди положај политичке странке националне мањине.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
13. јануара 2007. године, Уж. 17/07¹*

*

„Републичка изборна комисија је одбила приговор као неоснован, уз образложење да се странкама националних мањина не може аутоматски, на основу саме регистрације, признати положај политичке странке националне мањине и тиме повлашћени положај на изборима, већ да о томе, у складу са одредбом чл. 81. Закона о избору народних посланика, у сваком појединачном случају одлучује Републичка изборна комисија. У конкретном случају, комисија је увидом у приложени Статут оценила да су програмски циљеви странке дефинисани тако да су усмерени ка интересима националне мањине ххх у Републици Србији, увидом у приложени Програм оценила да су у њему програмски циљеви дефинисани као општеполитички циљеви и да свакако нису довољно специфични да би се на основу њих дошло до закључка да је

1 **Напомена:** Законом о изменама и допунама Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 12/20) измењен је члан 81. тако да сада Републичка изборна комисија утврђује да ли политичка странка има статус странке националне мањине, односно у сваком конкретном случају утврђује следеће: да је основни циљ представљање и заступање интереса националне мањине и заштита и побољшање права припадника националне мањине, у складу с међународно правним стандардима. О томе одлучује Републичка изборна комисија посебним решењем при проглашењу изборне листе, а на предлог подносиоца изборне листе који мора бити достављен при подношењу изборне листе. Републичка изборна комисија може затражити мишљење надлежног националног савета националне мањине о томе да ли је подносилац изборне листе политичка странка националне мањине или коалиција политичких странака националних мањина.

у питању политичка странка која ће се у свом политичком деловању претежно бавити заштитом људских права и интереса припадника те етничке заједнице у Републици Србији, прибавила решење Министарства правде и државне управе, и из њега утврдила да је Странка xxx уписана у Регистар политичких странака као политичка странка националне мањине, прибавила извештај Министарства државне управе и локалне самоуправе из кога је утврдила да, закључно са 05. 04. 2016. године, није евидентиран ниједан захтев за образовање посебног бирачког списка те националне мањине, и нашла да приговор Странке xxx није основан јер нису испуњени услови прописани наведеном законском одредбом да јој се утврди положај политичке странке националне мањине.“

*Пресуђено у Управном суду,
10. априла 2016. године, Уж. 104/16
(Идентичне пресуде донете су и 12. априла 2016. године,
Уж. 111/16 и 13. априла 2016. године, Уж. 138/16)²*

10. Могућност одбијања неуредног предлога кандидата за председника Републике

У случају неуредног предлога кандидата за председника Републике, Републичка изборна комисија је дужна да подносиоцу закључком наложи да уреди тај предлог тако што ће у законском року отклонити недостатке на које му је указала. Ниједном одредбом Закона о избору народних посланика, као ни Закона о избору председника Републике, није дата могућност одбијања неуредног предлога без претходног налагања његовог уређења у законом предвиђеном року.

Из образложења пресуде:

„Оцењујућући законитост ожалбеног решења, на основу напред изнетог, Врховни суд Србије налази да се жалбом

2 Видети напомену под 1.

основано указује на повреду закона у поступку који је претходио доношењу ожалбеног решења на штету жалиоца. Наиме, из списка предмета види се да је првостепени орган правилно констатовао да подносилац предлога кандидата – Политичка странка ... уз предлог кандидата за председника Републике није доставила: потврду о пребивалишту кандидата за председника Републике, списак бирача који својим потписима подржавају предлог кандидата за председника Републике, као ни судски оверене изјаве бирача који подржавају предлог кандидата за председника Републике. У овој правној ситуацији Републичка изборна комисија била је дужна да подносиоцу предлога, на основу члана 46. став 2. Закона о избору народних посланика, који се у конкретном случају примењује сагласно одредби члана 8. Закона о избору председника Републике, јер та питања овим законом нису посебно уређена, наложи да уреди предлог кандидата тако што ће му закључком наложити да најдоцније у року од 48 часова од часа достављања закључка отклони недостатке предлога и укаже на радње које треба да обави ради отклањања недостатака. Ово из разлога што, према правном схватању Врховног суда Србије, недостављање законом прописаног броја потписа бирача којима се подржава одређена кандидатура, као ни остали недостаци поднетог предлога кандидата из члана 11. Закона о избору председника Републике, не могу бити разлог за доношење одлуке о одбијању предлога кандидата, већ се по тако поднетом предлогу поступа применом члана 46. став 2. Закона о избору народних посланика. Стога је образложење оспореног решења којим се у тумачењу одредбе члана 46. Закона о избору народних посланика категоризују недостаци на неотклоњиве и отклоњиве налазећи да се у конкретном случају ради о неотклоњивим недостацима предлога кандидата, због чега није било места доношењу закључка којим би се подносиоцу предлога оставио накнадни рок за отклањање тих недостатака, у супротности са наведеном одредбом Закона. Ово и са разлога што ниједном одредбом Закона о избору народних посланика, као ни Закона о избору председника Републике, није дата могућност

одбијања неуредног предлога без претходног налагања његовог уређења у законом предвиђеном року.

*Пресуђено у Верховном суду Србије у Београду,
4. јануара 2008. године, Уж. 1/08*

11. Могућност провере веродостојности потписа подршке бирача

Републичка изборна комисија нема овлашћења нити могућности да утврђује веродостојност потписа подршке бирача.

Из образложења пресуде:

„Разматрајући жалбене наводе којима се указује на незаконитост поступања судског оверивача Основног суда у xxxxx, а који су истицани и у приговору на решење о проглашењу Изборне листе, Суд је оценио да је правилан закључак Републичке изборне комисије да нема овлашћења нити могућности да утврђује веродостојност потписа, већ се ти потписи сматрају валидиним уколико су оверени у складу са законом, те да се утврђивање истинитости, односно неистинитости неке исправе може захтевати тужбом у парничном поступку, а да се постојање кривичног дела утврђује у кривичном поступку, те да то питање не може бити предмет разматрања и утврђивања у изборном спору.“

*Пресуђено у Управном суду,
26. фебруара 2014. године, Уж. 13/14*

IV. ЗАШТИТА ИЗБОРНОГ ПРАВА

ПРИГОВОР

1. Ко је овлашћен да поднесе приговор или жалбу у име подносиоца изборне листе

Општински одбор политичке странке која је подносилац изборне листе нема легитимацију за подношење жалбе Управном суду.

Општински одбор (односно председник општинског одбора) политичке странке која је подносилац изборне листе овлашћен је да поднесе приговор у поступку заштите изборног права само ако је за то изричито овлашћен од стране подносиоца изборне листе.

Из образложења њресуде:

„Чланом 52. став 1. Закона о локалним изборима, прописано је бирач, кандидат за одборника или предлагач кандидата има право да поднесе приговор изборној комисији јединице локалне самоуправе због неправилности у поступку кандидовања, спровођења, утврђивања и објављивања резултата избора.

Чланом 54. став 1. Закона о локалним изборима прописано је да се против решења изборне комисије може изјавити жалба Управном суду у року од 24 часа од достављања решења.

Чланом 4. Закона о избору народних посланика прописано је да се народни посланици бирају у Републици Србији као једној изборној јединици, на основу листа политичких странака, страначких коалиција, других политичких организација и листа која предлажу групе грађана (у даљем тексту: изборна листа).

Чланом 94. Закона о избору народних посланика прописано је, да сваки бирач, кандидат за посланика и подносилац

изборне листе има право на заштиту изборног права, по поступку утврђеном овим законом.

Чланом 95. став 1. Закона о избору народних посланика прописано је да сваки бирач, кандидат и подносилац изборне листе има право да поднесе приговор Републичкој изборној комисији због повреде изборног права и у току избора или неправилности у поступку предлагања односно избора.

Чланом 97. став 1. Закона о избору народних посланика прописано је да се против сваког решења Републичке изборне комисије донетог по приговору може изјавити жалба Управном суду.

С обзиром да жалилац, Општински одбор политичке странке НН, имајући у виду цитиране одредбе закона, није бирач, кандидат за одборника, односно кандидат за посланика, нити је подносилац изборне листе, јер то може бити политичка странка, коалиција регистрованих политичких странака, односно страначких коалиција, других политичких организација и групе грађана, Управни суд је нашао да Општински одбор политичке странке НН нема легитимацију за подношење жалбе Управном суду.“

*Пресуђено у Управном суду,
22. априла 2016. године, Уж. 230/16*

*

„Како из приговора жалиоца који је суду достављен произлази да је приговор поднео и потписао за Општински одбор из председник тог Општинског одбора, по оцени суда су неосновани наводи жалбе да је ожалбеним решњем повређен закон на штету жалиоца. Ово стога што жалилац уз жалбу суду није доставио доказе којима би поткрепио своју тврдњу да је био легитимисан за подношење предметног приговора и да је приговор поднео као подносилац изборне листе односно његов овлашћени представник, или као бирач.“

*Пресуђено у Управном суду,
27. априла 2012. године, Уж. 116/12*

2. Рок за подношење приговора

2.1. Рок за улагање приговора прописан је одредбом члана 95. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 35/00), којим је прописано да сваки бирач, кандидат и подносилац изборне листе има право да поднесе приговор Републичкој изборној комисији због повреде изборног права у току избора или неправилности у поступку предлагања, односно избора, с тим што се приговор подноси у року од 24 часа од часа када је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац приговора сматра неправилном, односно од часа када је учињен пропуст.

Из образложења њресуде:

„Из списка предмета и образложења оспореног решења Републичке изборне комисије произилази да је приговор жалиоца, уложен на утврђивање и проглашење изборне листе ..., одбачен као неблаговремен.

Врховни суд Србије налази да је правилно поступила Републичка изборна комисија када је одбацила приговор жалиоца, налазећи да је пропуштен рок за улагање приговора прописан одредбом члана 95. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 35/00), којом је прописано да сваки бирач, кандидат и подносилац изборне листе има право да поднесе приговор Републичкој изборној комисији због повреде изборног права у току избора или неправилности у поступку предлагања односно избора, с тим што се приговор подноси у року од 24 часа од часа када је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац приговора сматра неправилном, односно од часа када је учињен пропуст.

Како је жалилац уложио приговор на утврђивање и проглашење изборне листе ... која је проглашена решењем Републичке изборне комисије од 7. децембра 2000. године, а збирна изборна листа за избор народних посланика утврђена је и објављена у „Службеном гласнику РС“, број 52 од 13. децембра

2000. године, то се тај датум узима као датум учињене радње коју жалилац у приговору оспорава и од којег тече рок од 24 часа за улагање приговора, што значи да је, у конкретном случају, рок за улагање приговора био 14. децембар 2000. године.

Стога Врховни суд Србије налази да је правилно, применом цитиранане одредбе Закона, одбачен приговор ... од стране Републичке изборне комисије као неблаговремен, с обзиром на то да је исти поднет тек 25. децембра 2000. године у 16,20 часова, односно 11 дана по истеку прописаног рока.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
17. јануара 2001. године, Уж. 6/01*

2.2. Моменат сазнања за наводно учињену неправилност због које се подноси приговор нема утицаја на рок за улагање приговора који износи 24 часа од часа када је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац приговора сматра неправилном, а не од када је подносилац приговора сазнао за наводну неправилност.

Из образложења пресуде:

„Како се приговор односи на неправилности у спровођењу гласања на бирачким местима број _____ на територији општине _____, што се жалбом не оспорава, Управни суд налази да је Републичка изборна комисија правилно поступила када је ожалбеним решењем одбацила поднети приговор као неблаговремен. Ово јер је чланом 95. став 3. Закона о избору народних посланика изричито прописано да се приговор подноси у року од 24 часа од часа када је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац приговора сматра неправилном, односно од часа када је учињен пропуст, па су по правном становишту суда, рокови за вршење увида у изборни материјал прописани чланом 64. истог закона, без утицаја на почетак рачунања рока за подношење приговора на донету одлуку, извршену радњу или учињени пропуст у

изборном поступку. Стога су неосновани наводи жалбе да се рок од 24 часа за подношење приговора рачуна од сазнања подносиоца приговора након увида у изборни материјал.

*Пресуђено у Ујравном суду
13. април 2017. године, Уж. 35/17*

3. Процесни, а не материјално-правни смисао одредбе члана 96. Закона о избору народних посланика (рок у коме Републичка изборна комисија мора донети решење по приговору)

Одредба члана 96. Закона о избору народних посланика регулише само рок у коме Републичка изборна комисија мора донети решење по пријему приговора и доставити га подносиоцу истог, а не и материјално правни пропис који упућује на само решење из диспозитива.

Из образложења пресуде:

„У образложењу ожалбеног решења РИК-а није навела процесно правне, а ни материјално правне прописе који упућују на решење дато у диспозитиву, што је противно одредби члана 199. став 2. ЗУП-а. У уводу ожалбеног решења је наведено да се исто доноси на основу члана 96. став 1. Закона о избору народних посланика. Међутим, та одредба регулише само рок у коме РИК-а мора донети решење по пријему приговора и доставити га подносиоцу истог, а не и материјално правни пропис који упућује на само решење из диспозитива. Материјално правну одредбу Закона о избору народних посланика на основу које се може одбити проглашење одређене изборне листе не садржи ни образложење првостепеног решења, већ је та одредба закона наведена само у уводу истог.

4. Решење изборне комисије доноси се у писменој форми

Према одредби члана 96. став 1. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 35/00), који се сходно примењује на основу члана 1. Закона о избору председника Републике („Службени гласник СРС“, број 1/90 и „Службени гласник РС“, број 79/92), Републичка изборна комисија доноси решење у року од 48 часова од часа пријема приговора и доставља га подносиоцу приговора.

По правном схватању Врховног суда Србије доношење решења у смислу цитиране одредбе закона не подразумева само одлучивање о приговору на седници Комисије већ и доношење решења у писменој форми, јер је чланом 196. став 2. ЗУП-а прописано да се решење доноси писмено осим изузетно у случајевима предвиђеним тим законом када се решење може донети и усмено, а у које не спада решење донето по приговору у поступку заштите изборног права.

Из образложења њресуде:

„Ожалбеним решењем одбијен је приговор жалиоца од 12. септембра 2002. године којим је тражено да Републичка изборна комисија усвоји и прогласи кандидатуру ... за председника Републике Србије. У уводу овог решења наводи се да је оно донето на седници одржаној 13. септембра 2002. године, а на крају решења наведен је датум 16. септембар 2002. године. У образложењу решења наведено је да је приликом гласања о предметном приговору од 26 присутних чланова РИК, 13 гласало за, 12 против, а један се уздржао, па на основу оваквих резултата гласања РИК није усвојила приговор доносећи решење као у диспозитиву, с тим што је на седници РИК, одржаној 16. септембра 2002. године, констатовано да је требало сачинити решење којим се приговор одбија с обзиром на то да није било довољно гласова за његово усвајање.

Одредбом члана 16. став 2. Пословника Републичке изборне комисије („Службени гласник РС“, број 33/02), прописано је да Комисија одлучује већином гласова чланова у сталном, односно проширеном саставу, док је чланом 22. истог пословника прописано да у поступку по приговорима, у питањима која нису изричито уређена Законом о избору народних посланика, Комисија сходно примењује одредбе Закона о општем управном поступку.

По налажењу Врховног суда, приликом доношења ожалбеног решења, Републичка изборна комисија повредила је правила управног поступка што је било од утицаја на решење ове правне ствари.

Најпре, у уводу ожалбеног решења наведено је да је оно донето на седници одржаној 13. септембра 2002. године, што је у супротности са стањем у списима. Из стенографских белешки са ове седнице Комисије произилази да је након обављеног гласања о предлогу да се увоји приговор жалиоца од 12. септембра 2002. године, на основу кога је, по налажењу овог суда, могла бити донета одлука о приговору, констатовано да одлука није донета. У свом одговору на жалбу од 14. септембра 2002. године у предмету овог суда Уж. 72/02, РИК је навела да по приговору жалиоца од 12. септембра 2002. године није одлучено иако је исти разматран на седници од 13. септембра 2002. године. У списима предмета нема доказа да је у поступку решавања по приговору жалиоца РИК као колегијални орган, иако дужна по члану 69. став 1. Закона о општем управном поступку, саставила посебан записник о већању и гласању. Из стенограма у списима предмета види се да је одлука наведена у диспозитиву ожалбеног решења формулисана тек на седници Комисије, одржаној 16. септембра 2002. године, када је одлучено да се изрази и њен писмени отправак, али ни тада није састављен записник о већању и гласању. У образложењу ожалбеног решења нису наведени било какви разлози због којих се приговор жалиоца од 12. септембра 2002. године одбија, нити прописи на којима је одлука заснована, што је у супротности са одредбом члана 199. став 2. Закона о општем управном поступку.

Према одредби члана 96. став 1. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 35/00), који се сходно примењује на основу члана 1. Закона о избору председника Републике („Службени гласник СРС“, број 1/90 и „Службени гласник РС“, број 79/92), Републичка изборна комисија доноси решење у року од 48 часова од часа пријема приговора и доставља га подносиоцу приговора.

По правном схватању Врховног суда Србије доношење решења у смислу цитиране одредбе закона не подразумева само одучивање о приговору на седници Комисије већ и доношење решења у писменој форми, јер је чланом 196. став 2. ЗУП-а прописано да се решење доноси писмено, осим изузетно у случајевима предвиђеним тим законом када се решење може донети и усмено, а у које не спада решење донето по приговору у поступку заштите изборног права.

Ставом 3. члана 96. Закона о избору народних посланика предвиђено је да ако Републичка изборна комисија по приговору не донесе решење у роковима предвиђеним овим законом, сматраће се да је приговор усвојен.

Имајући у виду да је предметни приговор жалиоца поднет 12. септембра 2002. године у 20,55 часова, а да је ожалбено решење у писменом облику донето тек 16. септембра 2002. године, Републичка изборна комисија ће у поновном поступку посебно ценити ове чињенице у складу са цитираним одредбама члана 96. ст. 1. и 3. Закона о избору народних посланика.

Природа ове правне ствари није дозвољавала да на основу члана 41. став 3. ЗУС-а суд пресудом реши управну ствар на начин како је то жалилац тражио петитумом жалбе.

Због света изложеног, Врховни суд Србије налази да су основани наводи жалбе да је ожалбеним решењем повређен закон на штету жалиоца, па је на основу члана 97. став 4. Закона о избору народних посланика и члана 50. став 4. у вези са чланом 38. став 2. ЗУС-а одлучено као у диспозитиву пресуде.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
17. септембра 2002. године, Уж. 74/02*

5. Право подношења приговора на одлуку или радњу изборне комисије

Сваки бирач, кандидат и подносилац изборне листе има право да поднесе приговор Републичкој изборној комисији због повреде изборног права у току избора или неправилности у поступку предлагања, односно избора, а приговор се подноси у року од 24 часа од часа када је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац сматра неправилном, односно часа кад је учињен пропуст.

Сваки подносилац изборне листе има право да поднесе приговор Републичкој изборној комисији због повреде изборног права, а не само онај подносилац изборне листе, односно кандидат чија је кандидатура већ утврђена.

Из образложења пресуде:

„По оцени навода жалбе и свих списа овог предмета, Врховни суд је нашао да је жалба основана.

Одредбом члана 95. став 1. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 35/00), на чију сходну примену упућује члан 1. Закона о избору председника Републике („Службени гласник СРС“, бр. 1/90 и 79/92), прописано је да сваки бирач, кандидат и подносилац изборне листе има право да поднесе приговор Републичкој изборној комисији због повреде изборног права у току избора или неправилности у поступку предлагања, односно избора, а одредбом става 3. истог члана прописано је да се приговор из става 1. овог члана подноси у року од 24 часа од часа кад је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац сматра неправилном, односно часа кад је учињен пропуст.

Поред тога, одредбом члана 199. став 2. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, број 55/96), на чију сходну примену упућује члан 22. Пословника Републичке изборне комисије („Службени гласник РС“, број 33/02), прописано је да образложење решења садржи: кратко излагање

странака, утврђено чињенично стање, по потреби и разлоге који су били одлучни при оцени доказа, разлоге због којих није уважен који од захтева странака, правне прописе и разлоге који с обзиром на утврђено чињенично стање упућују на решење какво је дато у диспозитиву.

Из ожалбеног решења произлази да се диспозитивом истог одбацује приговор жалиоца од 14. септембра 2002. године као недозвољен, зато што је жалилац поред благовремено поднетог приговора, од 12. септембра 2002. године у 20,55 часова, са предлогом да РИК усвоји овај приговор ... поднео и нови приговор, 14. септембра 2002. године у 13 часова, на објављену Листу кандидата за избор председника Републике Србије на изборима 29. септембра 2002. године. Како је рок за РИК за одлучивање по поретходном приговору (од 12. септембра 2002. године) још увек текао, РИК сматра да је овај приговор (од 14. септембра 2002. године) 'превремено изјављен и због тога недозвољен'. Према образложењу истог решења наведена одлука из диспозитива је донета и зато што 'такође приговор није основан јер је Листом кандидата утврђен редослед проглашених кандидата за које је већ решењима РИК утврђено да су поднети у складу са законом и да су испуњени сви услови утврђени Законом о избору председника Републике и Законом о избору народних посланика, па је због наведених разлога одлучено као у диспозитиву'.

Међутим, по налажењу овог суда, приликом доношења ожалбеног решења повређена је цитирана одредба из члана 199. став 2. ЗУП-а, јер су разлози Из образложења пресуде: решења противуречни не само међусобно већ и са одлуком из диспозитива решења. Наиме, у образложењу решења истовремено се наводи да је приговор од 14. септембра 2002. године не само недозвољен већ и неоснован, мада диспозитивом решења предметна ствар није мериторно решавана јер је приговор само из процесно-правних разлога у поступку претходног испитивања одбачен као недозвољен. С тим у вези није јасно ни да ли се приговор одбацује само као недозвољен или превремено изјављен будући да за то наведени разлози

Из образложења пресуде: искључиво упућују на његову пре-времену изјављеност, док се никакви разлози не наводе за његову недозвољеност.

То указује да овакво образложење из оспореног решења не садржи разлоге који с обзиром на утврђено чињенично стање упућују на решење какво је дато у диспозитиву. При томе, образложење решења не садржи ни правне прописе на основу који је донето решење као у диспозитиву.

Поред наведене учињене битне повреде правила поступка, због које се законитост ожалбеног решења за сада не може са сигурношћу испитати, по налажењу овог суда, то није могуће и зато што је РИК учинила и повреду материјалног права до-носећи одлуку из диспозитива свог решења да се приговор жалиоца одбацује као недозвољен. Ово стога што по цити-раном члану 95. ст. 1. и 3. наведеног закона сваки подноси-лац изборне листе има право да поднесе приговор РИК због повреде изборног права, а не само онај подносилац изборне листе, односно кандидат чија је кандидатура већ утврђена, како то иначе погрешно налази РИК у образложењу ожалбе-ног решења. Следствено томе, приговор жалиоца никако није могао бити одбачен као недозвољен.

Из свега изложеног Врховни суд Србије, налазећи да је због учињене повреде правила поступка и материјалног права ожалбеним решењем повређен закон на штету жалиоца, на основу члана 1. Закона о избору председника Републике и сходне примене члана 97. ст. 4. и 5. Закона о избору народних посланика, а у вези са чланом 50. став 4. и чланом 38. став 2. Закона о управним споровима („Службени лист СРЈ“, број 46/96), одлучио је као у изреци пресуде, с тим што су исказа-ни правни став и примедбе суда из ове пресуде обавезни за Републичку изборну комисију.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
17. септембра 2002. године, Уж. 75/02*

6. Рачунање рокова за подношење приговора

6.1. Доношење одлуке по приговору подразумева израду писменог отправака решења и доставу решења подносиоцу приговора. Супротан став, изнет у ожалбеном решењу, према коме би се рок за подношење приговора рачунао од момента одлучивања на седници Републичке изборне комисије, могао би довести до ситуације да подносиоцу истекне рок за подношење приговора и пре него што сазна за донету одлуку и њену садржину.

Из образложења пресуде:

„Испитујући поднету жалбу у смислу члана 97. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 35/00), који се сходно примењује на основу члана 1. Закона о избору председника Републике („Службени гласник РС“, бр. 1/90 ... 73/02), по размотрењу навода жалбе, побијаног решења и списка предмета, Врховни суд нашао је да је жалба основана.

Основано се поднетом жабом указује на незаконитост решења Републичке изборне комисије.

Из ожалбеног решења се види да је Републичка изборна комисија у поновном поступку, после донете пресуде Врховног суда Србије Уж. 80/03 од 17. октобра 2003. године, у овој изборној ствари донела решење које је по својој садржини идентично са разложима из ранијег решења Републичке изборне комисије, а које је поништено цитираном пресудом Врховног суда Србије.

Приликом одлучивања у поновном поступку, Републичка изборна комисија је остала при ставу да се рок из члана 95. ст. 1. и 3. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 35/00), који се сходно примењује на основу члана 1. Закона о избору председника Републике („Службени гласник РС“, бр. 1/90 ... 73/02), рачуна од дана доношења, а не од дана достављања одлуке.

На изложени начин Републичка изборна комисија се приликом одлучивања није придржавала правног става изнетог у

цитираној пресуди Врховног суда Србије, који је за ову Комисију обавезујући, у смислу члана 61. Закона о управним споровима, а који Закон се у овом поступку сходно примењује на основу члана 97. став 4. Закона о избору народних посланика и члана 1. Закона о избору председника Републике.

Доношење одлуке по приговору, према раније изнетом ставу Врховног суда Србије, подразумева израду писменог отправака решења и доставу решења подносиоцу приговора. Супротан став, изнет у ожалбеном решењу, према коме би се рок за подношење приговора рачунао од момента одлучивања на седници Републичке изборне комисије, могао би довести до ситуације да подносиоцу истекне рок за подношење приговора и пре него што сазна за донету одлуку и њену садржину.

Непоступање по правном ставу Врховног суда Србије, у смислу члана 61. Закона о управним споровима, представља битну повреду правила поступка, чија је последица уважавање поднете жалбе.

Врховни суд Србије није прихватио жалбени предлог да сам реши ову изборну ствар, с обзиром да се Републичка изборна комисија није упуштала у мериторно одлучивање, већ је донела решење процесног карактера, а у поновном поступку ова комисија ће, уколико нађе да је приговор подносиоца благовремен у смислу изнетог правног става Врховног суда Србије, мериторно одлучити о овој изборној ствари.

Из изнетих разлога Врховни суд је о поднетој жалби одлучио као у изреци пресуде, на основу члана 1. Закона о избору председника Републике, члана 97. став 4. Закона о избору народних посланика и члана 50. став 4. у вези са чланом 38. став 2. Закона о управним споровима, а у поновном поступку Републичка изборна комисија ће поступити по обавезним примедбама и правном схватању Суда, изнетим у овој пресуди, у смислу члана 61. Закона о управним споровима.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
21. октобра 2003. године, Уж. 82/03*

6.2. Рок за изјављивање приговора на одлуку Републичке изборне комисије почиње да тече од достављања те одлуке, а не од њеног доношења.

Из образложења пресуде:

„Ожалбеним решењем одбачен је, као неблаговремен, приговор жалиоца на решење Републичке изборне комисије од 11. 10. 2003. године, којим је одбијен предлог за проглашење кандидатуре ... за председника Републике Србије.

Из образложења пресуде: ожалбеног решења произлази да је Републичка изборна комисија решење од 11. 10. 2003. године донела у 11,05 часова, а приговор на ово решење је изјављен 12. 10. 2003. године у 12,00 часова, па је у смислу члана 95. ст. 3. Закона о избору народних посланика неблаговремен, јер је поднет по протеку рока од 24 часа од када је одлука донета.

Према одредбама чл. 95. ст. 1. и ст. 3. Закона о избору народних посланика („Сл. гласник РС“ бр. 35/00), који се сходно примењује на основу чл. 1. Закона о избору председника Републике („Сл. гласник СРС“ бр. 1/90, 79/92 и 73/02), приговор Републичкој изборној комисији због неправилности у поступку предлагања кандидата подноси се у року од 24 часа од часа када је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац приговора сматра неправилном, односно од часа кад је учињен пропуст. У поступку по приговорима, у питањима која нису изричито уређена Законом о избору народних посланика, Комисија сходно примењује одредбе Закона о општем управном поступку, а на основу чл. 22. Пословника Републичке изборне комисије („Сл. гласник РС“, бр. 33/02).

По ставу Врховног суда, обзиром на наведене одредбе Закона, Пословника и одредбе чл. 77. Закона о општем управном поступку, рок за изјављивање приговора на одлуку Републичке изборне комисије почиње да тече од достављања одлуке ове Комисије, а не од њеног доношења, како то погрешно закључује Републичка изборна комисија у побијаном решењу. Ово са разлога што се подносилац приговора у

поступку предлагања кандидата за избор председника Републике тек пријемом одлуке по приговору упознаје са чињеницом да је одлука по приговору донета и њеном садржином.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
17. октобра 2003. године, Уж. 80/03*

6.3. Рок за изјављивање приговора на одлуку Републичке изборне комисије тече од дана доношења, одн. достављања те одлуке, а не од дана када је подносилац приговора сазнао за ту одлуку (објективна природа рока).

Из образложења пресуде: пресуде:

„Управни суд налази, а обзиром да је Републичка изборна комисија донела решење број _____ од _____ године о именовану председника и чланова бирачког одбора и њихових заменика у сталном саставу и решење број _____ од _____ године о именовану чланова и заменика чланова бирачког одбора у проширеном саставу правилно је одбачен приговор жалиоца јер се приговор, којим би се оспорио састав бирачког одбора могао изјавити у року од 24 часа од када су донете одлуке у смислу чл. 95. став 3. Закона о избору народних посланика, а што у конкретном случају није учињено, па се са тих разлога састав бирачког одбора у проширеном саставу није могао оспоравати у фази гласања на бирачком месту на дан одржавања избора и утврђивања резултата гласања.“

7. Недозвољеност приговора (посебне жалбе) против закључка о отклањању недостатака изборне листе

Против закључка којим је подносиоцу предлога кандидата за председника Републике (подносиоцу изборне листе) наложено отклањање недостатака, није дозвољен приговор

нити посебна жалба, већ се тај закључак може побијати само приговором (жалбом) против решења о главној ствари.

Из образложења пресуде:

„Ожалбеним решењем одбачен је као неблагоприятан приговор жалиоца, изјављен против закључка Републичке изборне комисије Републике Србије 02 број ... од 8. октобра 2003. године, којим је наложено подносиоцу предлога кандидата за председника Републике да отклони недостатке садржане у предлогу кандидата за председника Републике, којим је за председника Републике предложен ...

У благовременој жалби која је поднета 15. 10. 2003. године наводи се да је погрешно оцењена благовременост поднетог приговора, као и да Републичка изборна комисија није донела благовремено одлуку по поднетом приговору у року од 48 часова. Стога се предлаже да суд жалбу уважи и побијано решење поништи.

Испитујући поднету жалбу у смислу члана 97. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 35/00), који се сходно примењује на основу члана 1. Закона о избору председника Републике („Службени гласник РС“, број 1/90, 79/92 и 73/02) по размотрењу навода жалбе побијаног решења и списка предмета, Врховни суд је нашао да жалба није основана.

Правилно је Републичка изборна комисија одбацила приговор жалиоца на закључак Републичке изборне комисије 02 број ... од 8. септембра 2003. године, али не са разлога изнетих у образложењу побијаног решења.

По налажењу Врховног суда Србије, приговор против овог закључка није требало одбацити као неблагоприятан, већ као недопуштен. Ово стога што према члану 22. Пословника Републичке изборне комисије („Службени гласник РС“, број 33/02) у поступку по приговорима у питањима која нису изричито уређена Законом о избору народних посланика, комисија сходно примењује одредбе Закона о општем управном поступку.

Одредбом члана 212. став 1. Закона о општем управном поступку прописано је да се против закључка може изјавити посебна жалба само када је то законом изричито предвиђено. Према одредби става 3. истог члана, закључке против којих није дозвољена посебна жалба странке могу побијати жалбом против решења о главној ствари.

Имајући у виду да је закључком Републичке изборне комисије жалиоцу наложено отклањање недостатака поднетог захтева, што представља одлучивање о питањима која се тичу поступка, то се по ставу суда исти не може побијати посебним правним леком, већ само приговором против решења о проглашењу кандидата, односно решења којим се одбија проглашење кандидата.

Како је побијана одлука Републичке изборне комисије правилна, али са разлога изнетих у овој пресуди, Врховни суд Србије се није упуштао у оцену благовремености поднетог приговора, већ је жалбу одбио налазећи да побијаним решењем није повређен закон на штету жалиоца.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
17. октобра 2003. године, Уж. 81/03*

*

„Одлучујући о приговору Коалиције хххххх, изјављеном против закључка број _____ од _____, Републичка изборна комисија је ожалбеним решењем приговор одбацила као недопуштен, позивајући се на одредбу члана 212. Закона о општем управном поступку и Закон о избору народних посланика, истичући да тим законом није изричито прописано право доношења приговора против закључка Републичке изборне комисије којим се налаже отклањање недостатака изборне листе.

Одредбом члана 46. став 2. Закона о избору народних посланика, прописано је да, ако Републичка изборна комисија утврди да изборна листа садржи недостатке који су сметња за проглашење изборне листе у складу са овим законом, донеће, у року од 24 часа од пријема изборне листе закључак којим се подносиоцу

изборне листе налаже да најдоцније у року од 48 часова од часа достављања закључка отклони те недостатке. Тим закључком истовремено ће се подносиоцу изборне листе указати на радње које треба да обави ради отклањања недостатака.

Одредбом члана 24. Пословника Републичке изборне комисије („Службени гласник РС“, број 5/12) прописано је да у поступку по приговорима, о питањима која нису изричито уређена законом, Комисија сходно примењује одредбе Закона о општем управном поступку.

Одредбом члана 212. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, број 33/97 и 31/01 и „Службени гласник РС“, број 30/10), прописано је да се против закључка може изјавити посебна жалба само кад је то законом изричито предвиђено. Такав закључак мора бити образложен и садржавати и упутство о жалби (став 1). Закључке против којих није допуштена посебна жалба могу странке и друга лица која имају правни интерес побијати жалбом против решења, осим ако је жалба против закључка овим законом искључена (став 3).

Имајући у виду да Законом о избору народних посланика није изричито прописано право подношења приговора против закључка Републичке изборне комисије којим се налаже отклањања недостатака изборне листе, по налажењу Управног суда, правилно је Републичка изборна комисија одбацила приговор жалиоца изјављен против таквог закључка, јер се тај закључак не може побијати посебним приговором, већ само приговором против решења којим се одлучује о проглашењу те изборне листе. Ово са разлога што, према правном ставу Управног суда утврђеном на седници свих судија Управног суда одржаној дана 31.3.2016. године, против закључка изборне комисије којим се налаже отклањање недостатака у поступку проглашења изборне листе и указује на радње које подносилац листе треба да обави ради отклањања недостатака изборне листе, не може се поднети посебан приговор.“

*Пресуђено у Управним суду,
13. априла 2016. године, Уж. 155/16*

8. Неправилности у спровођењу избора на које није указано у записницима о раду бирачких одбора

Уколико је приговором указано на неправилности приликом спровођења избора на бирачком месту или његовој близини на дан гласања, а у записник о раду бирачког одбора није унета никаква констатација или примедба у том смислу, то је Републичка изборна комисија оправдано одбила приговор као неоснован.

Из образложења пресуде:

„Подносилац приговора истиче да се куповина гласова одвијала испред бирачких места и то методом тзв. „бугарског воза“, коришћењем ваучера које општина или Центар за социјални рад општине _____ даје лицима у стању социјалне потребе и самохраним мајкама, а који су овог пута искоришћени у сврху изборне куповине, тако што су поједини бирачи на бирачко место доносили већ попуњен гласачки листић, а са бирачког места односили празан гласачки листић до кола где су седела три лица са списковима бирача којима дају већ попуњене гласачке листиће, а приликом враћања непопуњеног гласачког листића, бирачи добијају ваучер.

Међутим, из списка предмета произлази да је увидом у записнике о раду бирачких одбора на спровођењу гласања и утврђивању резултата гласања за избор народних посланика за свих 30 бирачких места у општини _____ утврђено да није било приговора на рад бирачких одбора, као и да у записницима није констатовано да је било неправилности приликом гласања на било ком бирачком месту у тој општини. Ове чињенице жалилац није оспорио ни у приговору ни у жалби.

Код изложеног чињеничног и правног стања ствари правилно је, по мишљењу суда, Републичка изборна комисија одбила као неоснован приговор жалиоца, јер је увидом у записник о раду бирачког одбора на бирачком месту број _____

у општини _____, као у увидом у записнике о раду бирачких одбора на свих осталих 29 бирачких места у овој општини, у које је и суд извршио увид, а који су му достављени са списима предмета од стране Републичке изборне комисије, утврђено да у записнику са бирачког места број _____, као ни у записницима са преосталих 29 бирачких места у општини _____, нису унете било какве примедбе гласача, нити су констатоване од стране бирачког одбора неправилности приликом гласања на том бирачком месту, као и приликом утврђивања резултата обављених избора. Суд налази да је правилно становиште Републичке изборне комисије, изнето у ожалбеном решењу, по коме докази на које се жалилац позвао, са предлогом да се саслушају сведоци чија је имена навео и изврши увид у службену белешку о обавештењу примљеном од грађана са изјавом грађанина Ј. Г., не пружају довољно основа за закључак да је на бирачким местима у општини _____ дошло до повреде закона на које се приговором и жалбом указује, имајући при томе у виду састав бирачких одбора на тим бирачким местима и законом прописану могућност подносилаца изборних листа да током гласања изнесу своје примедбе и мишљења који се уносе у записник о раду бирачког одбора.“

*Пресуђено у Управном суду,
30. априла 2016. године, Уж. 318/16*

9. Неправилности у спровођењу избора које нису прописане правне последице

Неправилности које спадају у лакшу групу неправилности, за које закон не предвиђа правне последице, дају могућност Републичкој изборној комисији да одбије жалбу, чак и када утврди да је у току спровођења избора било недостатака који нису од утицаја на другачије решавање ствари, у смислу члана 230. став 2. Закона о општем управном поступку. С обзиром да на тим бирачким местима нису утврђене, нити пријављене друге неправилности, које би за правну

последицу имале распуштање бирачког одбора и понављање гласања у спровођењу избора, то је Републичка изборна комисија оправдано одбила приговор као неоснован.

Из образложења њресуде:

„Према оцени Управног суда правилно је поступила Републичка изборна комисија, када је ожалбеним решењем одбила, као неосноване, приговоре овде жалилаца. Ово из разлога што неправилности које се односе на спровођење избора на наведеним бирачким местима у поступку избора народних посланика Народне скупштине Републике Србије, а на које се указује приговорима и жалбом, спадају у групу неправилности за које Законом о избору народних посланика, нису прописане правне последице. Наиме, иако је чланом 75. став 3. наведеног закона, прописано да записник о раду бирачког одбора потписују сви чланови бирачког одбора, то нити том, а ни у закону прописаном другом одредбом, није предвиђена последица у виду распуштања бирачког одбора и понављања гласања на бирачком месту на коме су утврђене неправилности такве врсте, јер те неправилности спадају у лакшу групу неправилности, које дају могућност Републичкој изборној комисији, да и када утврди да је у току спровођења избора било недостатака, који нису од утицаја на другачије решавање ствари, у смислу члана 230. став 2. Закона о општем управном поступку, а која се примењује сходно одредби члана 24. Пословника Републичке изборне комисије („Службени гласник РС“, бр. 5/12), одбије жалбу, што је диспозитивом ожалбеног решења и учињено, а у образложењу је дато правилно објашњење због чега утврђени недостаци нису имали тј. немају значаја за саму одлуку о предмету овог изборног поступка. Наведени пропусти бирачког одбора, на напред поменутих бирачких местима у овој изборној ствари, и по оцени суда, не представљају такву повреду закона услед које би овај суд требало да усвоји жалбу и понити ожалбено решење, пошто се не ради о таквој повреди закона којом би се самој по себи,

а при иначе правилној примени закона, у погледу других изборних радњи, нанела жалиоцима било каква штета.

Са изнетих разлога, Управни суд налази да је правилан закључак Републичке изборне комисије да су у записницима о раду бирачких одбора на бирачким местима у општини, утврђене неправилности у потписивању записника, али како на тим бирачким местима нису утврђене, нити пријављене друге неправилности, које би за последицу имале распуштање бирачког одбора и понављање гласања у спровођењу избора, то је правилно оцењено да та неправилност није од утицаја на утврђене резултате избора на тим бирачким местима, а тиме и на утврђивање укупних резултата за изборе за посланике Народне скупштине Републике Србије.“

*Пресуђено у Управном суду,
18. маја 2012. године, Уж. 512/12*

10. Правна природа приговора на неправилности у поступању средстава јавног информисања у току изборног поступка

Приговор на неправилности у поступању средстава јавног информисања у току изборног поступка не спада у приговоре из Главе XI Закона о избору народних посланика, која сходно регулише заштиту изборног права у поступку избора председника Републике. Стога и правна претпоставка из члана 96. став 3. Закона, по којој се приговор сматра усвојеним уколико Републичка изборна комисија не донесе решење по приговору у законском року, не постоји код одлучивања о приговорима који се односе на неправилности у поступању средстава јавног информисања.

Из образложења пресуде:

„Из навода жалбе и садржине приговора приложеног жалби и списима предмета, несумњиво произлази да се приговор

жалиоца, о коме Републичка изборна комисија није одлучила у складу са одредбом члана 96. став 1. Закона о избору народних посланика, не односи на приговоре из Главе XI овог закона, која говори о заштити изборног права у поступку избора председника Републике и сходно се примењује на основу члана 1. Закона о избору председника Републике, већ да се приговор односи на неправилности у поступању средстава јавног информисања.

Према ставу Врховног суда Србије, правна претпоставка из члана 96. став 3. Закона о избору народних посланика, која се примењује на основу одредбе члана 1. Закона о избору председника Републике и по којој се сматра да је приговор усвојен уколико Републичка изборна комисија по приговору не донесе решење у роковима предвиђеним овим законом, постоји само код одлучивања по приговорима који се односе на повреде заштите изборног права у поступку избора председника Републике, а не и код одлучивања по приговорима који се односе на неправилности у поступању средстава јавног информисања.

Републичка изборна комисија није надлежна за поступање по приговорима поднетим због неправилности у поступању средстава јавног информисања, јер о овим приговорима одлучује Надзорни одбор, у складу са одредбом члана 100. Закона о избору народних посланика. Овом одредбом закона није предвиђено да Надзорни одбор одлучује по приговорима у изборном поступку и у свом раду не доноси одлуке по Закону о општем управном поступку, чија би се законитост оцењивала у поступку заштите изборног права из Главе XI цитираног закона.

Изложени закључак Врховног суда Србије не мења навод жалбе којим се тражи обезбеђивање законитости у поступку избора председника Републике, јер се жалбом не указује на конкретне повреде закона у заштити изборног права, а из њених навода и садржине приложеног приговора произлази да се захтев за обезбеђивање ове законитости односи само на непоступање средстава јавног информисања, те ову врсту заштите обезбеђује Надзорни одбор.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
26. маја 2004. године, Уж. 44/04*

11. Финансирање политичких странака у изборној кампањи није основ за подношење приговора

Грађанин ... нема правни интерес да подноси приговор против одлуке којом је Републичка изборна комисија извршила расподелу финансијских средстава политичким странкама за финансирање изборне кампање, јер се разлози за побијање те одлуке односе на правни интерес политичке странке којој припада. Стога је правилно поступила Републичка изборна комисија кад је одбацила приговор као недопуштен.

Из образложења њресуде:

„Према диспозитиву и образложењу ожалбеног решења одбачен је као недопуштен приговор жалиоца од 18. 10. 2006. године на Одлуку о расподели средстава за финансирање кампање за спровођење референдума ради потврђивања новог Устава Републике Србије 02 број 400-258/06 коју је донела Републичка изборна комисија дана 17. 10. 2006. године. По налажењу РИК-а побијеном одлуком – актом ове комисије одлучено је о правима и интересима политичких странака, па у конкретном случају нема места примени члана 27. став 1. Закона о референдуму и народној иницијативи, због чега жалилац и нема правни интерес да као грађанин подноси приговор против наведене одлуке.

По налажењу Врховног суда Србије, РИК-а је ожалбеним решењем, у основи, правилно одбацила поднети приговор жалиоца.

Одредбом члана 27. став 1. Закона о референдуму и народној иницијативи („Службени гласник РС“, бр. 48/94 и 11/98) прописано је да грађанин има право, у року од 24 сата од треутка када је донета одлука, односно извршена радња или учињен пропуст, да поднесе приговор комисији за спровођење референдума ако сматра да су тиме учињене неправилности у спровођењу референдума.

Из приговора жалиоца који је поднео РИК-и дана 18. 10. 2006. године произлази да жалилац побија Одлуку РИК-е из разлога што сматра да је извршена неправилна расподела средстава политичким странкама која су намењена за финансирање референдумске кампање, те да је ова одлука донета супротно критеријумима прописаним Законом о финансирању политичких странака.

Имајући у виду наведену одлуку РИК-е и наводе приговора суд налази да је правилно поступила РИК-а када је одбацила приговор жалиоца. Ово стога што, и по налажењу Врховног суда Србије, наведена одлука РИК-е од 17. 10. 2006. године не дира у право нити на Закону о референдуму и народној иницијативи заснован интерес подносиоца приговора, као грађанина, у спровођењу референдумског процеса. Жалилац ни у жалби није оправдао интерес, као грађанин, за подношење приговора на Одлуку РИК-е од 17. 10. 2006. године, јер се његови разлози на побијање те одлуке односе на правни интерес политичке странке којој припада.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
23. октобра 2006. године, Уж. 74/06*

12. Границе овлашћења Републичке изборне комисије

Републичка изборна комисија стара се о законитом спровођењу избора у мери, на начин и под условима на који је закон обавезује, а не може преузимати надлежности других органа уколико то законом није предвиђено.

Из образложења пресуде:

„Према стању у списима, правилно је поступила Републичка изборна комисија када је у поновном поступку одлучивања, у извршењу пресуде овог суда Уж. 276/06 од 11. 12. 2006. године одбила приговор жалиоца, дајући за своју одлуку правилне и на закону засноване разлоге које прихвата и овај суд.

При томе је, поступајући по налогу суда из наведене пресуде Републичка изборна комисија отклонила битну повреду поступка на коју је указано у овој пресуди одлучујући о приговору подносиоца изборне листе.

Полазећи од тога да су Републичка изборна комисија и Надзорни одбор два потпуно различита и одвојена органа, које у складу са законом о избору народних посланика образује Народна скупштина Републике Србије, а да је одредбом чл. 34. ст. 1. тач. 1. истог закона прописано да се Републичка изборна комисија стара о законитом спровођењу избора у мери, на начин и под условима на који је закон обавезује, то и по схватању Врховног суда Србије, у поступку спровођења избора Републичка изборна комисија не може преузимати надлежности других органа уколико то законом није предвиђено.

Наводи жалиоца према којима је Републичка изборна комисија у појединим случајевима, по мишљењу жалиоца, поступала ван законом утврђене надлежности су без значаја за другачију оцену законитости оспореног решења јер нису били изнети у приговору, те Републичка изборна комисија није могла ни дати њихову оцену у смислу чл. 235. Закона о општем управном поступку.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
15. децембра 2006. године, Уж. 296/06*

13. Примена начела официјелности у изборном поступку

Одредбе Закона о избору народних посланика не дају овлашћење Републичкој изборној комисији да по службеној дужности, без поднетог приговора, поништава изборе на појединим бирачким местима. Начело официјелности утврђено чл. 113. до 115. Закона о општем управном поступку не може се применити у изборном поступку и стога што, сагласно одредби члана 22. Пословника Републичке изборне комисије, та Комисија сходно примењује одредбе

Закона о општем управном поступку само у поступку по приговорима, а не у целом поступку спровођења избора.

Из образложења њресуде:

„Из списка произлази да је Републичка изборна комисија својим решењем 02 бр... од 24.1.2007. године, на основу члана 34. став 1, члана 55. ст. 1. и 2, члана 74. и члана 77. Закона о избору народних посланика, поништила изборе за народне посланике у Народну скупштину Републике Србије који су одржани 21.1.2007. године, на следећим бирачким местима: у општини ... бирачко место бр. ..., у општини ... бирачко место бр. ..., у општини ... бирачко место бр. ..., у општини ... бирачко место бр. ..., у општини ... бирачко место бр. ..., у општини ... бирачко место бр. ... и у општини бирачко место бр. ...

Решењем које се жалбом побија усвојен је приговор подносиоца изборне листе ... и поништено наведено првостепено решење.

По налажењу Врховног суда Србије, у образложењу оспореног решења се правилно закључује да Републичка изборна комисија ни у изреци, а ни у образложењу оспореног решења, није навела правни основ из кога је извела своје овлашћење да по службеној дужности поништи гласање на бирачким местима наведеним у њеном првостепеном решењу. Одредбе члана 34. став 1, члана 55. ст. 1. и 2, члана 74. и члана 77. Закона о избору народних посланика, наведене у уводу првостепеног решења, по оцени суда, такође не дају овлашћење Републичкој изборној комисији да по службеној дужности поништи изборе на појединим бирачким местима.

Поступак заштите изборног права прописан је одредбама члана 93. до 97. Закона о избору народних посланика и он се покреће поводом приговора бирача, кандидата за посланика и подносиоца изборне листе (чл. 94. и 95. став 1). По мишљењу суда, Републичка изборна комисија је у побијаном решењу правилно закључила да ни једна одредба Закона о избору

народних посланика, укључујући ту и одредбе о заштити изборног права, не предвиђа могућност да орган за провођење избора – Републичка изборна комисија – без приговора бирача, кандидата за посланика или подносиоца изборне листе, по службеној дужности донесе решење о поништавању избора на неком бирачком месту. Републичка изборна комисија, као и други органи за спровођење избора су, на основу члана 93. Закона о избору народних посланика зато дужни да у току изборног поступка обавештавају бираче о њиховим изборним правима и начину заштите тих права.

Начело официјелности установљено Законом о општем управном поступку, на које указује жалилац, представља правило по коме управни поступак увек започиње радом органа, за разлику од поступка заштите изборног права који започиње радњом овлашћеног подносиоца приговора. Начено официјелности долази до потпуног изражаја при покретању управног поступка по службеној дужности који има за сврху било стварање (утврђење) неке обавезе за странку, било укидање или умањење неког права које странка има, а ради заштите јавног интереса. Поништавање избора представља радњу која нема за циљ укидање или умањење неког права, већ суштинско остваривање и реализацију изборног права, чија заштита припада његовом титулару. Уколико је изборно право повређено, његова заштита може се тражити приговором у року од 24 часа од часа када је донета одлука, односно извршена радња коју подносилац приговора сматра неправилном, односно од часа када је учињен пропуст (члан 95. став 3. Закона). У погледу поступка покренутог по службеној дужности, по правилу се не прописују рокови за његово покретање, па би поништавање избора од стране Републичке изборне комисије по службеној дужности и из тог разлога било непримерено изборном поступку у коме су све радње везане за рокове стриктно прописане Законом о избору народних посланика.

Врховни суд Србије налази да се, због свега изложеног, подносилац жалбе неосновано позива на примену начела официјелности у изборном поступку утврђеног одредбама

чл. 113. до 115. Закона о општем управном поступку, које се у конкретном случају не може применити. Ово и стога што у складу са одредбом члана 22. Пословника Републичке изборне комисије („Службени гласник РС“, број 27/04), Републичка изборна комисија сходно примењује одредбе Закона о општем управном поступку само у поступку по приговорима, а не у целом поступку спровођења избора, као се то у жалби наводи.

Имајући у виду све наведено, према правном ставу Врховног суда Србије, Републичка изборна комисија није овлашћена да без приговора, по службеној дужности поништава изборе на поједином бирачком месту.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
28.јануара 2007. године, Уж. 36/07*

14. Утврђивање чињеничног стања у поступку по приговору пред Републичком изборном комисијом.

14.1. Републичка изборна комисија је у обавези да своју одлуку по приговору донесе након извршеног увида у изборни материјал који је бирачки одбор предао. Увид у исправљени и парафирани записник о раду бирачког одбора, без навођења правног основа за исправке, не сматра се потпуно утврђеним чињеничним стањем.

Из образложења пресуде:

„По налажењу Управног суда, Републичка изборна комисија је своју одлуку засновала на исправљеном Записнику о раду бирачког одбора, без навођења правног основа за исправку и без контроле изборног материјала, а при томе није дала разлоге о наводима приговора и достављеном Записнику о раду уз приговор.

Како Републичка изборна комисија ове наводе приговора није уопште ценила, то је Управни суд жалбу жалиоца усвојио

и поништио ожалбено решење, а у поновном поступку Републичка изборна комисија је у обавези да оцени наводе приговора на које је суд указао овом пресудом, уз претходно извршен увид у изборни материјал који је бирачки одбор предао са бирачког места _____ у _____, те на основу потпуно утврђеног чињеничног стања донесе одлуку по приговору на спровођење и утврђивање резултата избора гласања на бирачком месту _____ у _____ у складу са одредбом члана 96. Закона о избору народних посланика.“

*Пресуђено у Ујравном суду,
10. априла 2017. године, Уж. 21/17*

14.2. Републичка изборна комисија дужна је да потпуно утврди чињенично стање, чак и околности које нису наведене у записнику о раду бирачког одбора уколико се на те околности позива подносилац приговора

Из образложења пресуде:

„По оцени суда, у поступку одлучивања по приговору било је неопходно извршити увид у извод из бирачког списка са спорног бирачког места и утврдити околности које нису наведене у записнику о раду бирачког одбора на том бирачком месту а односе се на то да ли су се наведени бирачи потписали у извод из бирачког списка на неком другом месту и да ли су преузели гласачки листић, јер без утврђивања ових околности не може се прихватити као правилан закључак Републичке изборне комисије да су резултати гласања у записнику о раду бирачког одбора уредни и логичко-рачунски исправни и да на том бирачком месту није било повреде бирачког права.“

*Пресуђено у Ујравном суду,
9. априла 2017. године, Уж. 29/17*

15. Провера да ли је бирач већ гласао

Председник бирачког одбора или члан кога он одреди, користећи УВ флуоресцентну лампу, проверава кажипрст десне руке бирача да није већ убележен невидљивим мастилом, а ако јесте такво лице не може гласати и мора напустити бирачко место.

Из образложења пресуде:

„Одредбом члана 37. став 1. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 35/2000), прописано је да бирачки одбор непосредно спроводи гласање на бирачком месту, обезбеђује правилност и тајност гласања, утврђује резултате гласања на бирачком месту и обавља друге послове одређене овим законом, а ставом 3. истог члана Закона прописано је да ближа правила о раду бирачког одбора прописује Републичка изборна комисија.

Републичка изборна комисија је Правилима о изменама и допунама Правила о раду бирачких одбора („Службени гласник РС“, бр. 41/00, 51/00), у Глави III тачка 7. прописала да председник бирачког одбора или члан кога он одреди, користећи УВ флуоресцентну лампу, проверава кажипрст десне руке бирача да није већ обележен невидљивим мастилом, а ако јесте такво лице не може гласати и мора напустити бирачко место.

Како жалиља не оспорава да јој је бирачки одбор обавио контролу кажипрста помоћу УВ флуоресцентне лампе, која је указивала да на истом има индиција на специјални спреј, то јој је правилном применом цитиране одредбе бирачки одбор ускратио право гласа на том бирачком месту.

По оцени Врховног суда Србије оспорено решење донето је правилном применом одредбе члана 96. Закона о избору народних посланика, правилно наставши да у радњама бирачког одбора на Бирачком месту број _____ у _____ нема неправилности нити повреда изборног права жалиље,

јер је бирачки одбор поступио у складу са Правилима о раду Бирачког одбора која је донела Републичка изборна комисија.

Суд је оценио и остале наводе жалбе који се односе на дуготрајну употребу лекова, због којих су се, по мишљењу жалиле, појавиле „индикације на спреј“ на њеној руци, али налази да су без утицаја на одлуку суда, с обзиром на то да су одредбе Закона о избору народних посланика и одредбе Правила о раду бирачких одбора јасне и не предвиђају могућност да лице са таквим индикацијама уопште гласа.

Правилан је закључак Републичке изборне комисије да обраћање бирачког одбора Општинској изборној комисији Новог Београда за тумачење, спада у неформално прибављање мишљења везаних за конкретни случај, а не спада у права и дужности заснована на закону како бирачког одбора, тако и Општинске изборне комисије.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
4. јануара 2001. године, Уж. 1/2001*

16. Да ли се примедбе у записнику о раду бирачког одбора морају сматрају приговорима?

У записник о раду бирачког одбора, који се саставља на обрасцу ПРС-17, могу се унети примедбе које немају карактер приговора о којима Републичка изборна комисија одлучује по службеној дужности.

Из образложења пресуде:

„Суд је ценио наводе жалбе да у записнику о раду бирачких одбора ПРС-17 постоје примедбе и приговори, како бирача тако и чланова бирачких одбора, а да те приговоре није решавала Републичка изборна комисија, па налази да су исти неосновани. У записник о раду бирачког одбора, који се саставља на обрасцу ПРС-17, могу се унети примедбе које немају карактер приговора о којима Републичка изборна комисија одлучује по службеној дужности. Жалилац у току поступка

није пружио доказе да су у вези са стављеним примедбама достављени приговори, на начин утврђен тачком 17. Правила о раду бирачких одбора („Службени гласник РС“, број 43/02) о којима комисија није одлучила. Зато суд у потпуности прихвата чињенични закључак из оспореног решења да је Републичка изборна комисија, пре утврђивања резултата гласања, размотрила и оценила све приговоре који су благовремено доспели.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
9. октобра 2002. године, Уж. 95/02*

17. Потребан број гласова да би се приговор сматрао одбијеним

У смислу члана 16. став 2. Пословника Републичке изборне комисије, који предвиђа да Комисија одлучује већином гласова чланова у сталном, односно проширеном саставу, не може се сматрати да је приговор одбијен ако је за предлог одлуке да се приговор усвоји гласало девет чланова, док је 13 чланова гласало против, јер је у време одлучивања о приговору Комисија у проширеном саставу бројала 26 чланова; како је против предлога одлуке да се приговор усвоји гласало 13 чланова Комисије, то није постојала потребна већина.

Из образложења пресуде:

„Из списка предмета и записника са седнице РИК-е од 11. 01. 2008. године, на којој је донета одлука по приговору жалιοца, види се да РИК-а није поступила по члану 20. Пословника Републичке изборне комисије („Сл. гласник РС“, бр. 27/04), односно није унапред, преко секретара или заменика секретара, припремила стручно мишљење о начину решавања приговора и на основу тог мишљења сачинила нацрт решења, или одлуке по приговору. Из записника о већању и гласању са ове седнице, у који је суд извршио увид, као и Из образложења пресуде: ожалбеног решења произишло би да РИК-а сматра да је приговор

жалиоца одбијен, јер је „за“ предлог одлуке да се приговор усвоји гласало 9 чланова, док је 13 чланова гласало „против“. Према члану 16. став 2. Пословника РИК-е, Комисија одлучује већином гласова чланова у сталном, односно проширеном саставу, а неспорно је да у време одлучивања по приговору Комисија у проширеном саставу броји 26 чланова. Како је против предлога одлуке да се приговор усвоји гласало 13 чланова РИК-е, то није постојала потребна већина, у смислу члана 16. став 2. Пословника, због чега се не може прихватити закључак РИК-е да се има сматрати да је приговор одбијен. Овакав закључак суда кореспондира са ставом суда изнетим у пресуди Уж. 52/07 од 31. 01. 2007. године, на који се РИК-а позива у образложењу ожалбеног решења. Међутим, из наведене пресуде произлази да је у том предмету приликом гласања по приговору постојала потребна већина гласова чланова Комисије, предвиђена чланом 16. став 2. Пословника, која је гласала против предлога да се приговор усвоји, што се не може поистоветити са ситуацијом и гласањем по приговору у конкретном случају. Поред тога, из записника о већању и гласању произлази да је при већању и гласању било присутно укупно 23 члана РИК-е (18 чланова и 5 заменика одсутних чланова), а гласала су 22 члана Комисије, при чему у записнику нема издвојених мишљења.

По налажењу Врховног суда Србије, контрадикторне су чињенице и разлози које РИК-а наводи у образложењу ожалбеног решења, због чега, обзиром на утврђено чињенично стање, као и стање у списима предмета, не упућује на решење како је дато у диспозитиву.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
15. јануара 2008. године, Уж. 8/08*

18. Пропуштање других органа да изврше законске обавезе

Пропуштање надлежних органа, установа и других субјеката да закључе споразум из члана 51. Закона о избору

народних посланика, односно да образују надзорни одбор из члана 99. и 100. истог Закона, не представља повреду изборног права чија је заштита обезбеђена пред Републичком изборном комисијом.

Из образложења њресуде:

„Правилно је, по оцени Врховног суда Србије, одлучила Републичка изборна комисија када је одбила приговор жалιοца изјављен због повреде изборног права, налазећи да пропуштање надлежних органа, установа и других субјеката да закључе споразум из члана 51. Закона о избору народних посланика, односно да образују надзорни одбор из члана 99. и 100. истог Закона, не представља повреду изборног права чија је заштита обезбеђена пред Републичком изборном комисијом.

Наиме, Републичка изборна комисија и надзорни одбор су, према схватању Врховног суда Србије, два потпуно различита и одвојена органа, с тим шту су као органи за спровођење избора, у смислу одредбе члана 6. Закона о избору народних посланика, одређени само Републичка изборна комисија и бирачки одбори. Надзорни одбор, у складу са својим овлашћењима из члана 100. Закона о избору народних посланика, у свом раду не доноси одлуке које имају обавезујући карактер, нити се њихова законитост може оцењивати у поступку заштите изборног права из Главе XI овог Закона. Стога је правилан закључак Републичке изборне комисије да она не може преузимати права и дужности које изричито представљају обавезу других органа, с обзиром да је њена основна дужност да обезбеди заштиту изборног права.

Изборно право коме се обезбеђује заштита обухвата, у смислу члана 9. Закона о избору народних посланика, између осталих права, и право грађана да буду правовремено, истинито, потпуно и објективно обавештени о програмима и активностима подносилаца изборних листа и о кандидатима са тих листа, које је ближе регулисано одредбама Главе VII

истог Закона. Републичка изборна комисија је надлежна да обезбеђује заштиту изборног права, у смислу члана 7. истог Закона, уколико у спроведеном поступку, на основу приложених доказа, утврди да је то право повређено. Управо обезбеђивањем заштите изборног права Републичка изборна комисија се стара о законитом спровођењу избора, у смислу члана 34. став 1. тачка 1. Закона о избору народних посланика.

Не може се прихватити као основан навод тужиоца да је ожалбеним решењем повређен закон на његову штету због тога што Републичка изборна комисија није обезбедила да се закључи споразум од законом предвиђених представника ради утврђивања броја и трајања емисија за представљање председничких кандидата, обзиром да је приговор жалиоца у том делу био неблагоприятан. Избори за председника Републике су расписани 12. 12. 2007. године, а жалилац је уложио приговор Републичкој изборној комисији 05. 01. 2008. године, односно по протеклу законом прописаног рока из члана 95. став 3. Закона о избору народних посланика. Тиме што је одбила приговор жалиоца у целини, уместо да га одбаци у делу који се односи на пропуштање да се споразум закључи, Републичка изборна комисија, по оцени Врховног суда Србије, није повредила закон на његову штету.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
8. јануара 2008. године, Уж. 4/08*

19. Решавање по приговору и у случају ненадлежности за мериторно одлучивање

19.1. И у случају када се приговор односи на поступање средстава јавног обавештавања, Републичка изборна комисија је надлежна да решава по приговору, а не да приговор одбаци због ненадлежности. Републичка изборна комисија не може да преузима надлежности других органа нити да према њима предузима мере које нису прописане законом.

Из образложења пресуде:

„Правилно је, по оцени Врховног суда Србије, одлучила РИК-а, када је одбила приговор жалиоца изјављен због повреде изборног права, налазећи да се сва кршења законских одредби која наводи подносилац приговора односе на понашање средстава јавног обавештавања, што је у надлежности Надзорног одбора, а дате разлоге у ожалбеном решењу као правилне и на закону засноване у свему прихвата и овај суд.

Суд је оценио наводе жалбе да је мериторним одлучивањем по приговору РИК-а утврдила да су сви кандидати за председника Републике равноправно заступљени у медијима и нашао да су ти наводи неосновани. Ово стога што из образложења пресуде: ожалбеног решења произилази да РИК-а није утврђивала чињенице и околности нити навела било какав чињенични закључак који се односи на заступљеност кандидата у медијима. Неосновани су и наводи жалбе да разлози изнети у образложењу ожалбеног решења представљају разлоге за одбачај приговора због ненадлежности. Приговор је у конкретном случају изјављен РИК-и као надлежном органу за доношење решења по приговору, у смислу члана 95. и 96. Закона о избору народних посланика, која је правилно оценила да не постоји правни основ из чл. 34, 99. и 100. овог Закона да РИК-а предузме мере предложене у приговору према средствима јавног обавештавања, а због чега је изјављени приговор и одбијен као неоснован.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
17. јануара 2008. године, Уж. 9/08*

*

„Правилно је, по оцени Врховног суда Србије, одлучила РИК-а, када је одбила приговор жалиоца, налазећи да се сва кршења законских одредби која наводи подносилац приговора односе на понашање средстава јавног обавештавања, што је у надлежности Надзорног одбора, и образложила неоснованост захтева предложених у приговору, а дате разлоге у ожалбеном

решењу као правилне и на закону основане у свему прихвата и овај суд.

Суд је ценио наводе жалбе и налази да су неосновани, јер је правилно у образложењу ожалбеног решења закључено да не постоји правни основ из чл. 34, 99. и 100. Закона о избору народних посланика да РИК-а предузме мере предложене у приговору према средствима јавног обавештења и РРА-и, због чега је изјављени приговор и одбијен као неоснован. Одредбом члана 34. став 1. тачка 1. Закона о избору народних посланика прописано је да се Републичка изборна комисија стара о законитом спровођењу избора, али по ставу овог суда, само у оквиру надлежности, права и обавеза ове Комисије прописаних наведеним Законом, при чему ниједном одредбом тог Закона, а ни Закона о избору председника Републике није прописана могућност да Републичка изборна комисија, као орган за спровођење избора, преузме надлежност других органа – Надзорног одбора или Републичке радиодифузне агенције како се захтева у жалби.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
18. јануара 2008. године, Уж. 10/08*

19.2. Републичка изборна комисија ће одбити приговор као неоснован када се наводна неправилност односи на рад јавних бележника.

Из образложења пресуде:

„Управни суд налази да је правилно одлучила Републичка изборна комисија када је ожалбеним решењем одбила приговор жалиоца изјављен због повреде изборног права. Ово јер је, по оцени суда, правилно закључивање Републичке изборне комисије, да је према члану 34. став 1. тачка 1. Закона о избору народних посланика, које се одредбе на основу члана 8. Закона о избору председника Републике („Службени гласник РС“, број 111/07 и 104/09 – др. закон), сходно примењују

и на изборе за председника Републике, Републичка изборна комисија дужна да се стара о законитом спровођењу избора и то само у оквиру надлежности, права и обавеза утврђених Законом о избору народних посланика и Законом о избору председника Републике. Међутим, ниједном одредбом наведених закона није прописана могућност да Републичка изборна комисија, као орган за спровођење избора, преузме права и дужности које изричито представљају обавезу других државних органа и ималаца јавних овлашћења, па ни у смислу стварања услова за ургентно, односно хитно поступање јавних бележника у вршењу јавнобележничке делатности овере у вези са изборним поступком, а како се то приговором захтева.“

*Пресуђено у Управном суду,
15. марта 2017. године, Уж. 9/17*

20. Последице чињенице да је Републичка изборна комисија одбила приговор као неоснован, уместо да га одбаци као неблагоприятан или недопуштен

Управни суд је одбио жалбу, иако је Републичка изборна комисија приговор погрешно одбила као неоснован, уместо да га одбаци као неблагоприятан или недопуштен. Наиме, Републичка изборна комисија тиме није повредила закон на штету жалиоца, будући да му је признала више права него што му по закону припада.

Из образложења пресуде:

„Будући да је радња примопредаје изборног материјала извршена 07. 05. 2012. године у 21,30 часова, а да је приговор изјављен 09. 05. 2012. године у 13,25 часова, јасно је да је исти поднет после рока одређеног чланом 95. став 3. Закона.

Имајући у виду чињеницу која је неспорна да је жалилац поднео приговор Републичкој изборној комисији дана 09. 05. 2012. године у 13,25 часова, Републичка изборна

комисија је била дужна да донесе одлуку којом се приговор одбацује као неблагоприятен.

Међутим, доношењем одлуке којом је приговор одбијен као неоснован, Републичка изборна комисија није повредила закон на штету жалиоца, будући да му је признала више права него што му по закону припада.“

*Пресуђено у Ујравном суду,
14. маја 2012. године, Уж. 378/12*

*

„Суд је ценио и навод жалбе да је Републичка изборна комисија требало одмах да одбаци као неблагоприятен предлог за проглашење изборне листе жалиоца, без залажења у број лица уписаних у бирачки списак, односно број лица који су већ подржали другу изборну листу, па налази да су наводи неосновани, јер се из пријемног печата на обрасцу НПС-1/14 Изборне листе кандидата за народне посланике Народне скупштине потврђује да је датум пријема 01. март 2014. године у 00,01 часова. Стога, да ли је изборна листа жалиоца одбачена или одбијена, наступа истоветна правна последица, а она се састоји у томе што изборна листа није проглашена, јер за то нису били испуњени законом прописани услови.“

*Пресуђено у Ујравном суду,
5. марта 2014. године, Уж. 15/14*

*

„Разматрајући наведено питање, Управни суд је, на седници свих судија, одржаној дана 31. 3. 2016. године, заузео правни став који гласи:

„Против закључка изборне комисије којим се налаже отклањање недостатака у поступку проглашења изборне листе и указује на радње које подносилац листе треба да обави ради отклањања недостатака изборне листе, не може се поднети посебан приговор.“

Полазећи од наведеног правног става, Управни суд је нашао да Републичка изборна комисија, поступајући по приговору овде жалиоца изјављеном против закључка број: _____ од _____ године, требало да исти одбаци као недопуштен. Како је, међутим, Републичка изборна комисија приговор одбила, уместо да исти одбаци, тиме, по налажењу Суда, није повређен закон на штету жалиоца, услед чега је одлучено као у диспозитиву овог решења.“

*Пресуђено у Управном суду,
1. априла 2016. године, Уж. 78/16*

ИЗБОРНА ЖАЛБА

1. Дозвољеност изборне жалбе

Недозвољена је жалба Врховном суду Србије уколико није изјављена против решења Републичке изборне комисије донетог по приговору.

Недозвољена је жалба Управном суду која је поднета против општег акта Републичке изборне комисије.

Из образложења пресуде:

„Из списка предмета произлази да је Републичка изборна комисија својим решењима 02 бр. 013-1961/07 и 02 број 013-1966/07 од 22.1.2007. године, као и решењима 02 број 013-1918/07, 02 број 013-1967/07, број 013-1971/07 и 02 број 013-2034/07 од 23.1.2007. године усвојила приговоре и поништила изборе за народне посланике Народне скупштине Републике Србије на бирачким местима и то: број ... у општини ..., број ... у општини ..., број ... у општини ..., број .. и ... у општини ... и број ... у општини ... Ставом II диспозитива свих наведених решења констатовано је да ће посебним решењем бити одређено време поновног гласања за избор народних посланика на бирачким местима на којима су избори поништени.

Подносилац жалбе тражи да Врховни суд Србије одреди да Републичка изборна комисија донесе решење о понављању гласања на бирачким местима на којима су поништени избори наведеним решењима од 22. 1. и 23. 1. 2007. године.

Према члану 97. став 1. Закона о избору народних посланика, против сваког решења донетог по приговору може се изјавити жалба Врховном суду Србије.

У овој правној ствари неспорно је да жалилац не побија решење Републичке изборне комисије донето по приговору. Стога суд налази да је у смислу наведене одредбе Закона о избору народних посланика поднета жалба недозвољена.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
28. јануара 2007. године, Уж. 37/07*

*

„Имајући у виду наведено и цитиране законске одредбе, а наиме да Одлука о координираном спровођењу избора за народне посланике Народне скупштине и избора за одборнике скупштина јединица локалне самоуправе расписаних за 24. април 2016. године, коју је на основу одредбе члана 34. Закона о избору народних посланика, а у складу са одредбом чл. 8. и 15. Закона о локалним изборима, донела Републичка изборна комисија, има карактер подзаконског општег акта, а не појединачног акта, због чега се не може побијати приговором, и да се жалба може поднети само против решења изборне комисије које је донето по приговору, то је предметна жалба недозвољена и има се одбацити.“

*Пресуђено у Управном суду,
20. априла 2016. године, Уж. 222/16*

2. Обавезујући карактер правног схватања суда изнетог у пресуди и последице непоступања

2.1. Примедбе Врховног суда Србије у погледу поступка и правно схватање изнето у пресуди обавезујући су за Републичку изборну комисију у поновном поступку, сагласно члану 61. Закона о управним споровима.

Из образложења пресуде:

„Врховни суд Србије налази да су основани наводи жалбе да је ожалбеним решењем повређен закон на штету жалиоца, па је на основу члана 97. став 4. Закона о избору народних посланика и члана 50. став 4. у вези члана 38. став 2. Закона о управним споровима, одлучио као у диспозитиву пресуде, с тим што су примедбе суда у погледу поступка и изнето правно схватање обавезујући за надлежни орган у поновном поступку, сагласно члану 61. Закона о управним споровима.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
4. јануара 2008. године, Уж. 1/08*

2.2. Према одредбама члана 61. Закона о управним споровима, када је одлуком суда ранији акт поништен, орган је дужан да донесе други акт, при чему је везан правним схватањем суда, као и примедбама суда у погледу поступка. При доношењу ожалбеног решења у поновном поступку, Републичка изборна комисија је отклонила повреду поступка али је поступила противно правном схватању Врховног суда Србије изнетом у пресуди Уж. 8/08 од 15. 01. 2008. године.

Како у овој правној ствари, после доношења пресуде Врховног суда Србије, а до доношења ожалбеног решења, није било никаквих промена у чињеничном стању од значаја за одлучивање, као ни измене прописа, то су се, због непоступања по обавезујућем правном схватању, стекли услови да Врховни суд Србије одлучи уместо органа у смислу члана

62. Закона о управним споровима, јер то дозвољава природа ствари, а стање у списима пружа поуздан основ за то.

Из образложења пресуде:

„У образложењу ожалбеног решења Републичка изборна комисија наводи садржину приговора жалиоца од 11. 01. 2008. године, као и пресуде Врховног суда Србије Уж. 8/08 од 15. 01. 2008. године, а затим, у поновном поступку, узевши у обзир и правно схватање Врховног суда Србије изнето у наведеној пресуди, налази да је приговор неоснован. Ово стога што сматра да из одредаба члана 49. став 3. Упутства не произилази да је она дужна да изда акредитације за праћење председничких избора страним посматрачима, јер има право и да им одузме овлашћења за праћење избора према члану 51. став 3. Упутства. Пријава која се подноси по члану 49. став 1. Упутства представља иницијални поднесак којим се покреће поступак, а поступак се може окончати на више начина, а не само простим издавањем овлашћења. У образложењу ожалбеног решења Републичка изборна комисија констатује да није дужна да изда службено овлашћење и када је мишљење надлежног државног органа негативно, јер то мишљење има саветодавну, а не обавезујућу снагу за Републичку изборну комисију. Према томе, само подношење пријаве не ствара и обавезу Републичке изборне комисије да изда службено овлашћење страним посматрачима, а одлуку из диспозитива ожалбеног решења је донела јер има право да одбије издавање службених овлашћења за праћење избора и у случају испуњења услова из члана 49. Упутства и да тим одбијањем није проузроковала неправилности у спровођењу избора, како се наводи у приговору.

Основано се жалбом указује да у поновном поступку, одлучујући о приговору жалиоца, Републичка изборна комисија није поступила по пресуди Врховног суда Србије Уж. бр. 8/08 од 15. 01. 2008. године.

Према одредбама члана 61. Закона о управним споровима, када је одлуком суда ранији акт поништен, орган је дужан да

донесе други акт, при чему је везан правним схватањем суда, као и примедбама суда у погледу поступка. При доношењу ожалбеног решења у поновном поступку, Републичка изборна комисија је отклонила повреде поступка али је поступила противно правном схватању Врховног суда Србије изнетом у пресуди Уж. 8/08 од 15.01.2008. године. Ово стога што је у образложењу ожалбеног решења изнела погрешан став према коме Републичка изборна комисија има право да одбије издавање службених овлашћења за праћење избора и у случају испуњења услова из члана 49. Упутства. У пресуди Врховног суда Србије, у чијем је извршењу донето ожалбено решење, изнет је правни став да члан 49. Упутства регулише поступак издавања овлашћења који се покреће по пријави страних посматрача, а не поступак по захтеву за издавање одобрења на основу слободне оцене. Како у овој правној ствари, после доношења пресуде Врховног суда Србије, а до доношења ожалбеног решења, није било никаквих промена у чињеничном стању од значаја за одлучивање, као ни измене прописа, то су се, због непоступања по обавезујућем правном схватању, стекли услови да Врховни суд Србије одлучи уместо органа у смислу члана 62. Закона о управним споровима, јер то дозвољава природа ствари, а стање у списима пружа поуздан основ за то. Суд је посебно имао у виду да се ради о пружању заштите права у изборном поступку у коме су прописани кратки рокови, а циљ овог поступка је ефикасна и правовремена заштита.

При неспорној чињеници да су поднете благовремене пријаве ... и ... са потребним подацима, да је Влада Републике Србије дала мишљење да је сагласна и сматра потребним да се посматрачима подносилаца пријава омогући да прате рад органа за спровођење избора, као и да је, према подацима у списима предмета, стручна служба Републичке изборне комисије припремила предлоге одлука у издавању овлашћења лицима означеним у пријавама, то је суд нашао да је при доношењу ожалбеног решења Републичка изборна комисија очигледно повредила одредбе члана 49. Упутства.

Са изнетих разлога поднета жалба је основана, због чега је Врховни суд Србије поништио ожалбено решење, усвојио приговор жалиоца уместо Републичке изборне комисије и издао овлашћење страним посматрачима из ..., јер су за доношење ове одлуке испуњени сви прописани услови.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
19. јануара 2008. године, Уж. 11/08*

3. У изборном поступку нема ванредних правних средстава, па ни понављања поступка

У изборном поступку нема сходне примене одредаба Закона о општем управном поступку којим су прописана ванредна правна средства у управном поступку.

Тужба за понављање поступка, у спору за заштиту изборног права, је недозвољена.

Из образложења пресуде:

„Неосновано је позивање жалиље на примену одредбе члана 257. Закона о општем управном поступку, с обзиром да, према ставу суда, у изборном поступку нема сходне примене одредаба Закона о општем управном поступку којим су прописана ванредна правна средства у управном поступку.“

*Пресуђено у Управном суду,
19. априла 2016. године, Уж. 217/16*

*

„Одлучујући о дозвољености тужбе за понављање поступка, Управни суд је оценио да је тужба за понављање поступка у спору за заштиту изборног права недозвољена.

Одредбама члана 97. Закона о избору народних посланика прописано је да се против сваког решења Републичке изборне комисије донетог по приговору може изјавити жалба Управном суду (став 1). Жалба се подноси преко Републичке

изборне комисије у року од 48 часова од пријема решења (став 2). Републичка изборна комисија дужна је да у року од 24 часа од пријема жалбе достави Управном суду приговор и све потребне списе (став 3). Управни суд одлучује по жалби сходном применом одредаба закона којим се уређује поступак у управним споровима (став 4). Одлука по жалби донеће се најкасније у року од 48 часова од пријема жалбе са списима (став 5). Одлука донета у поступку по жалби је правноснажна и против ње се не могу поднети ванредна правна средства предвиђена законом којим се уређује управни спор (став 6).

У конкретном случају тужилац је поднео тужбу за понављање поступка окончаног пресудом Управног суда Уж. _____ од _____ године, донетом у спору за заштиту изборног права. Према одредбама чланова 56–64. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“, број 111/09), тужба за понављање поступка је прописана као ванредно правно средство. Како је одредбом цитираног члана 97. став 6. Закона о избору народних посланика изричито прописано да се против правноснажних одлука Управног суда, донетих у поступку по жалби, не могу поднети ванредна правна средства предвиђена законом којим се уређује управни спор, Управни суд налази да тужбу треба одбацити као недозвољену.“

*Пресуђено у Управном суду,
21. маја 2016. године, Уж. 466/16*

4. Спор пуне јурисдикције

Републичка изборна комисија је била дужна да потпуно утврди чињенично стање, односно да ли је број гласачких листича у гласачкој кутији већи од броја бирача који су гласали.

Из образложења пресуде:

„Републичка изборна комисија извршила је увид у записник са бирачког места број _____ у општини _____

и утврдила да наводи приговора не могу бити прихваћени из разлога што су у записнику извршене исправке броја неважећих листића, те да су исправке парафиране од стране председника бирачког одбора. Подносилац жалбе напомиње да наведена парафирана исправка није постојала на другом примерку записника који је истакнут на јавни увид и који је био потписан од стране свих чланова бирачког одбора, те да стога ова измена није начињена на бирачком месту, као и да је параф стављен од стране председника бирачког одбора, који на овакву радњу није овлашћен ниједном одредбом релевантних прописа... једино се релевантним могу сматрати подаци уписани у записник чији је други примерак истакнут на бирачком месту на јавни увид, у коме је недвосмислено садржан податак да је број листића у гласачкој кутији био већи од броја гласалих, те да накнадне измене („парафирање“ од стране председника бирачког одбора) нису извршене у складу са императивним нормама садржаним у Закону о избору народних посланика, односно Правила о раду бирачких одбора.

Суд је, имајући у виду да се жалбом оспоравају утврђени резултати избора који су унети у Записник о раду бирачког одбора за бирачко место број _____ у општини _____ (Записник ИПР-13/17), затражио од Републичке изборне комисије да достави суду комплетан изборни материјал са тог бирачког места, као и Контролни формулар за логичко-рачунско слагање резултата гласања. По пријему целокупног изборног материјала, Суд је приступио пребројавању гласачких листића на том бирачком месту, па је на основу резултата бројања гласова и целокупног изборног материјала, утврдио следеће:

– да је према Изводу из јединственог бирачког списка, на бирачком месту број _____ у општини _____ уписано укупно 650 бирача и да је, према Записнику о раду бирачког одбора на наведеном бирачком месту, примљено укупно 650 гласачких листића;

– да на наведеном бирачком месту није употребљен 361 гласачки листић, а да је у Записнику са гласачког места наведено да је неупотребљено 363 листића;

– да је у Изводу из јединственог бирачког списка са гласачког места евидентирано, стављањем назнаке испред редног броја гласача, да је гласало укупно 222 гласача, а да је гласање потписало укупно 286 лица, док је у Записнику наведено да је укупно гласало 287 гласача;

– да се у коверти са знаком „важећи листићи“ налази укупно 282 листића, док је у Записнику наведено да је било укупно 281 важећих листића;

– да се у коверти са неважећим листићима налазило укупно 6 листића, што одговара броју који је исправљен на Записнику, прецртавањем првобитно назначеног броја 7.

Полазећи од цитране одредбе члана 74. став 8. Закона о избору народних посланика, према којој ако се утврди да је број гласачких листића у гласачкој кутији већи од броја бирача који су гласали, бирачки одбор се распушта и именује нови, а гласање на том бирачком месту понавља, те утврђеног чињеничног стања у овој изборној ствари, према коме је укупан број гласачких листића у гласачкој кутији (288), већи од броја бирача који су гласали (222 евидентираних, односно 286 потписаних), одлучено је као у диспозитиву пресуде.“

*Пресуђено у Управном суду,
10. априла 2017. године, Уж. 17/17*

V. РЕЗУЛТАТИ ИЗБОРА

1. Утврђивање и објављивање резултата избора

Републичка изборна комисија је дужна да у року од 96 часова од часа завршетка гласања утврди и објави резултате избора на основу података из записника о раду бирачких одбора чије одлуке, радње или пропусти нису оспорени приговором или су поступци по приговорима правноснажно окончани. Ови подаци не обухватају податке о броју мандата које су добиле поједине изборне листе а који су садржани у укупним резултатима избора који се објављују по правноснажном окончању изборног поступка.

У Извештају о резултатима избора морају бити приказани резултати избора са свих бирачких места на којима је гласање обављено, уколико су ти резултати коначни у моменту објављивања Извештаја.

Из образложења пресуде:

„Одлучујући о поднетој жалби на основу члана 97. Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, број 35/00 ... 101/05), након оцене навода жалбе и списка предмета ове правне ствари, Врховни суд Србије је нашао да је жалба основана.

Одредбом члана 78. став 1. Закона о избору народних посланика прописано је да у року од 96 часова од затварања бирачких места, Републичка изборна комисија записнички утврђује: укупан број бирача уписаних у бирачки списак; број бирача који је гласао на бирачким местима; укупан број

гласачких листића примљених на бирачким местима; укупан број неупотребљених гласачких листића; број гласова датих за сваку изборну листу појединачно. Према ставу 2. истог члана, Републичка изборна комисија утврђује резултате избора и о томе сачињава посебан записник, а према ставу 3. овог члана, Републичка изборна комисија прописује садржај и облик обрасца записника о свом раду.

Републичка изборна комисија, у складу са чланом 86. став 1. и 3. Закона о избору народних посланика објављује резултате избора у року од 96 часова од часа завршетка гласања, који се објављују и у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Чланом 85. наведеног Закона прописано је да Републичка изборна комисија објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“ податке о укупним резултатима избора посланика и то о: броју бирача уписаних у бирачки списак, укупном броју бирача који су гласали, броју примљених гласачких листића, броју неупотребљених гласачких листића, броју употребљених гласачких листића, броју неважећих гласачких листића, броју важећих гласачких листића, броју гласова које су добиле поједине изборне листе и броју мандата коју су добиле поједине изборне листе.

Из цитираних одредаба произлази да је Републичка изборна комисија дужна да у року од 96 часова од часа завршетка гласања утврди и објави резултате избора на основу података из записника о раду бирачких одбора чије одлуке, радње или пропусти нису оспорени приговором или су поступци по приговорима правноснажно окончани. Ови подаци не обухватају податке о броју мандата које су добиле поједине изборне листе а који су садржани у укупним резултатима избора који се објављују по правноснажном окончању изборног поступка.

Републичка изборна комисија је, на основу члана 85. и 86. Закона о избору народних посланика, на седници одржаној 25. јануара 2007. године, утврдила Извештај о резултатима избора за народне посланике Народне супштине Републике Србије одржаних 21. јануара 2007. године 02 број _____. године. По оцени суда тај Извештај, с обзиром на правни основ

његовог доношења и на то да садржи податке о броју мандата које су добиле поједине изборне листе, представља извештај о укупним резултатима избора.

По налажењу Врховног суда Србије, Републичка изборна комисија, пре доношења Извештаја о резултатима избора, а ни у побиијаном решењу није утврдила све чињенице које су биле од значаја за постојање услова за објављивање укупних резултата избора. Наиме, пресудом Врховног суда Србије Уж.36/07 од 28. 1. 2007. године одбијена је жалба ... изјављена против решења Републичке изборне комисије 02 _____ године којим је поништено решење те Комисије о поништавању избора на следећим бирачким местима: број ... у општини ..., број ... у општини ..., број ... у општини ..., број ... у општини ..., број ... у општини ..., број ... у општини ... и број ... у општини ... Правноснажно окончање поступка на овим бирачким местима, као и правни став Врховног суда Србије изнет у наведеној пресуди, према коме Републичка изборна комисија није овлашћена да без приговора, по службеној дужности, поништава изборе на поједином бирачком месту, од значаја је за одлучивање о жалиочевом приговору у делу којим и даље тражи да се поништи и понови гласање на наведеним бирачким местима, као и на бирачком месту број ... у општини ... Даље из списка предмета Врховног суда Србије Уж.73/07, у које је извршен увид, види се да је Републичка изборна комисија, усвојила приговоре и поништила изборе за народне посланике Народне скупштине Републике Србије на бирачким местима и то: број ... у општини ..., број ... у општини ..., број ... у општини ..., број ... и ... у општини ... и број ... у општини ... Ставом II диспозитива свих наведених решења констатовано је да ће посебним решењем бити одређено време поновоног гласања за избор народних посланика на бирачким местима на којима су избори поништени. Одлучујући о приговору жалиоца у делу којим се, између осталог, тражи понављање гласања и на наведених б бирачких места на којима су избори поништени, а због чега се оспорава и законитост Извештаја о резултатима избора, Републичка

изборна комисија је пропустила да оцени то да пре сачињавања Извештаја није донела решења о одређивању времена поновног гласања на бирачким местима на којима су избори поништени, а да је у моменту одлучивања о приговору текао рок од 7 дана прописан чланом 91. став 3. Закона о избору народних посланика у коме се спроводе поновни избори на бирачком месту на коме су поништени.

Стога је неопходно да се основаност жаличког приговора поново цени узимајући у обзир резултате са 6 бирачких места на којима је поништено гласање као и резултате са 8 бирачких места који су били коначни у моменту објављивања Извештаја, јер је одлука Републичке изборне комисије 02 број _____, године, а који резултати морају бити приказани у Извештају Републичке изборне комисије о резултатима избора за народне посланике Народне скупштине Републике Србије са свих бирачких места на којима је гласање обављено, у смислу члана 85. Закона о избору народних посланика, на шта се основано жалбом указује.“

*Пресуђено у Врховном суду Србије у Београду,
31. јануара 2007. године, Уж. 52/07*

2. Разлози за оспоравање извештаја о резултатима избора

2.1. Извештај о резултатима избора не може се оспоравати због „разних неправилности“ уочених приликом увида учесника у изборима у изборни материјал, „аљкаво спакованих гласачких листића“ и слично, будући да су евентуалне неправилности у вези са паковањем изборног материјала и свих радњи у изборном процесу, који се односе на примопредају изборног материјала, могле бити предмет посебних приговора у поступку заштите изборног права у смислу члана 94. и 95. став 1. Закона о избору народних посланика.

Из образложења њресуде:

„Републичка изборна комисија је, у складу са одредбом члана 34. став 1. тач. 14. и 15. Закона о избору народних посланика, утврдила и објавила резултате избора, те поступила и сагласно одредбама члана 78, 85. и 86. истог Закона, којима је прописано у ком року и по којим, таксативно прописаним ставкама, Републичка изборна комисија записнички утврђује резултате избора и исте објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“.

У вези са уоченим „разним неправилностима“ уоченим приликом увида у изборни материјал, Суд је нашао да ови наводи нису од утицаја на законитост и правилност решења, будући да су евентуалне неправилности у вези са паковањем изборног материјала и свих радњи у изборном процесу, који се односе на примопредају изборног материјала, могле бити предмет посебних приговора у поступку заштите изборног права у смислу члана 94. и 95. став 1. Закона о избору народних посланика, при чему подносиоци изборних листа, у складу са одредбом члана 79. наведеног Закона могу Републичкој изборној комисији пријавити лице које ће имати право да присуствује статистичкој обради података у Републичкој изборној комисији, те на тај начин остварити могућност контроле статистичке обраде података, којој приступа Републичка изборна комисија по затварању бирачких места у законом прописаном року (чл. 77. и чл. 78. наведеног Закона).

Уколико подносилац жалбе налази да је у изборном процесу у конкретном случају дошло до вршења радњи које доводе до тога да резултати избора не одговарају обављеном гласању, подносилац жалбе може покретати одговарајуће поступке (кривични или прекршајни) у складу са одредбама из главе XIII Закона о избору народних посланика, на коју се позива у поднетој жалби, при чему се овакви наводи не могу испитивати у поступку заштите изборног права, која је прописана одредбама члана од 93. до 97. истог Закона, чија евентуална

повреда је могућ предмет оцене, односно, одлучивања од стране Републичке изборне комисије, односно Управног суда.“

*Пресуђено у Управном суду Републике Србије,
12. маја 2016. године, Уж. 451/16*

2.2. Извештај о резултатима избора не може се оспоравати уколико подносилац приговора није оспорио ни један података садржаног и објављено у Извештају о коначним резултатима избора.

Из образложења пресуде:

„Правилно је закључила Републичка изборна комисија, да као орган надлежан за спровођење избора није надлежна да оцењује исправног података унетих у оверене изводе из Јединственог бирачког списка.

Имајући у виду да подносилац жалбе ниједним наводом није оспорио податке садржане и објављене у Извештају о коначним резултатима избора, Управни суд налази да је правилно одлучила Републичка изборна комисија када је ожалбеним решењем одбила приговор. као неоснован.

*Пресуђено у Управном суду,
29. априла 2017. године, Уж. 45/17*

2.3. Извештај о коначним резултатима избора не могу се оспоравати због наводних неправилности које су могле бити предмет посебних приговора у поступку заштите изборног права.

Привремени резултати избора не могу бити предмет оспоравања у поступку заштите изборног права по приговору.

Из образложења пресуде:

„По оцени Управног суда предмет оспоравања у фази израде Извештаја о коначним резултатима избора, могу бити

само оне неправилности које су могле бити учињене у раду Републичке изборне комисије приликом сачињавања Записника о раду Републичке изборне комисије на утврђивању резултата избора за председника Републике, потом несагласност података из Записника са Извештајем о коначним резултатима избора као и садржина самог Извештаја.“

*Пресуђено у Ујравном суду
29. априла 2017. године, Уж. 44/17*

ПРАВНА СХВАТАЊА И ИЗВОДИ ИЗ ПРЕСУДА
ВРХОВНОГ СУДА СРБИЈЕ И УПРАВНОГ СУДА – Избори
за народне посланике – Избори за председника Републике
| Приредила Тамара Стојчевић | Издавач Јавно предузеће
Службени гласник | За издавача Јелена Триван, директор |
Директор Сектора за издавање књига Петар В. Арбутина |
Дизајн Милош Мајсторовић | Техничко уређење Јасмина
Живковић | Штампа Штампарииа *Гласник*, Београд | Тираж
200 | Београд, 2020 | www.slglasnik.com

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

340.142:347.991(497.11)
340.142:347.998.85(497.11)
342.534:342.8(497.11)
342.511:342.8(497.11)

ПРАВНА схватања и изводи из пресуда Врховног суда Србије и Управног суда : избори за народне посланике, избори за председника Републике / приредила Тамара Стојчевић. – Београд : Службени гласник, 2020 (Београд : Гласник). – 129 стр. ; 24 см. – (Правна библиотека. Едиција Примена прописа; Судска пракса / [Службени гласник, Београд])

Тираж 200.

ISBN 978-86-519-2510-1

а) Судска пракса – Врховни суд Србије б) Судска пракса – Управни суд в) Народни посланици – Избори – Србија г) Председник републике – Избори – Србија

COBISS.SR-ID 283620364

ГЛАСНИК
ШТАМПАРИЈА

ISBN 978-86-519-2510-1

9 788651 925101 >